Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI BỐN. — SỐ THỨ 2839 MỖI SỐ : 0$04 NGÀY CHỦ-NHẬT 23 AOUT 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao, Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	8$00	4$00	2$00	1$00
Ngoại-quốc	14.00	7.00	3.50	
Các làng và các công-sở	10.00	5.00	2.50	

Bắt mua báo có kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho hẳn trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoï

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

DÉPOT LÉGAL Indochine N° 1342

PUBLICITÉ
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . . 0$20 la ligne

Có tính kiên-nhẫn thì mới thỏa được lòng hi-vọng

Người ta sống ở đời, cảnh ngộ mỗi người mỗi khác, mà xét ra thì phần sướng vẫn ít mà phần khổ vẫn nhiều, nói về đường tinh thần, thì người gặp được điều như ý vẫn ít, mà người gặp phải những điều không như ý thì nhiều; nói về đường vật-chất, thì số người phong lưu vẫn ít, mà số người túng thiếu vẫn nhiều. Thế mà ở trong lý-tưởng người ta, gốc như vẫn có một vật quí báu vô hình gì, nó hoàn toàn được tinh thần và bồi dưỡng lại khí lực cho người ta, đủ khiến cho người ta khuây cả phiền não, quên cả khó nhọc, biết qui cái sinh mệnh của mình, trọng cái bản-phận của mình, vui lòng lo tính công kia việc nọ, cách mưu sinh của một nhà không đến nỗi suy đồi, đường tiến-hóa của một nước không đến nỗi gàng trở. Cái vật quí báu vô hình ấy là gì? tức là cái hi-vọng của người ta vậy.

Hi-vọng là gì? tức là một sự ước-ao mong mỏi riêng của người ta, không kể bạng người nào, từ người sang cho đến người hèn, từ người giàu cho đến người nghèo, không kể cái tình cảnh hiện tại của mình thế nào, ai cũng vẫn có một điều ước-ao mong mỏi về sau này. Những người ở ngôi cao chức trọng, hay là sẵn tiền vạn bạc nghìn, dùng thế lực của mình, để lo liệu những công việc to lớn, thì xoay gì mà chẳng được, làm gì mà chẳng xong, sự thành tựu và sự hưởng thụ về sau này, đã nắm chắc ở trong tay rồi thì không kể. Còn đến những người làm công việc tầm thường, lương bổng cũng không lấy gì làm hậu, những người buôn bán lặng xăng, lời lãi cũng không lấy gì làm nhiều, cách ăn ở, lối giao tiếp, cực chẳng đã cũng phải gắng gượng theo thời, để che mặt thế-gian mà giữ lấy nền nếp, kỷ thực việc chi tiêu ở trong nhà, vẫn phần nhiều túng thiếu, có may lắm ra nữa, thì cũng chẳng qua dật đầu cá và đầu tôm, khéo ăn thì no, khéo co thì ấm, thoát khỏi vòng công nợ đã là phúc, chớ có lấy đâu mà được dồi-dào. Lại đến hạng người cày thuê cuốc mướn ở nơi đồng ruộng, cả năm dầu mưa giãi nắng, chân lấm tay bùn, hạng người làm công nhật ở các nơi thị thành, suốt ngày nước mắt mồ hôi, đầu tắt mặt tối, được đồng nào xào đồng ấy, tay làm chỉ vừa đủ hàm nhai, còn làm gì có của ăn của để, phòng khi gia cả yếu đau; ấy là chưa kể dưới nữa lại còn có một hạng người, cách mưu sinh đã khốn nạn, mà công việc làm lại không được thường, ngày được ngày cái, ăn bữa hôm lại phải lo bữa mai, cái khổ cảnh thật còn đến gấp hai gấp ba hạng người kể ở trên nữa. Cái tình thường người ta, ai cũng muốn được yên vui sung sướng, hưởng cái hạnh phúc ở trên đời, mà xét xem cái tình cảnh của phần nhiều người, thật không có chút gì là sung sướng yên vui, cái hạnh phúc ở đời, không được hưởng chút nào, tưởng như họ không còn ham gì đời, tiếc gì đời nữa. Nhưng theo cái tâm-lý chung của người ta, thì cũng có một phần trông cậy riêng của mình, hoặc là bỉ cực thái lai, trông vào số phận run rủi, hoặc là tre già măng mọc, mong vào con cái trưởng thành; nhờ được lúc tai chưa điếc, mắt chưa lòa, chân tay còn cứng mạnh, ta hãy cứ gắng sức mà làm việc, miễn cho hết cái bản phận của mình, bây giờ tuy vất vả, biết đâu rồi chẳng có ngày được yên nhàn. bây giờ tuy thiếu thốn, biết đâu rồi chẳng có lúc được doanh dư, cái lạc-cảnh tương lai, vẫn có cái sức mạnh làm cho người ta nhẫng được cái khổ cảnh hiện thời, tháng lại ngày qua, vẫn cứ công ăn việc làm, mà không từng có chút gì chán nản. Ấy cái hi-vọng của người ta, có cái mãnh-lực đến như thế; thời triết Tàu có nói : « Người ta chỉ sống về hi-vọng », thật là lời của một người lịch-duyệt, đã xét thấu cái tâm lý của người ta ở đời.

Bà con ta tưởng nên biết rằng hi-vọng to hay nhỏ, tùy cái địa-vị của mỗi người mà khác nhau, mà muốn cho thỏa được cái hi-vọng ấy, thì công phu tất là phải khó nhọc. Có thể nói được rằng hi-vọng tức là cái mục-đích riêng của mọi người ở trên đời, ai cũng cố gắng sức mà cầu cho đến được. Nhiều người thấy những việc mình mưu-cầu, không mấy điều được như ý, thì cho cái hi-vọng của người ta, chỉ là cái ảo-tưởng hão-huyền mà không bao giờ thỏa được, vì thế mới đem lòng chán nản, mà cái hi-vọng mới thật là cái ảo-tưởng hão-huyền. Có nghĩ đâu rằng cái hi-vọng của mình thỏa được hay là không thỏa được, phần nhiều nhờ về cái tính kiên nhẫn của mình; nếu mình có cái tính kiên-nhẫn, cực khổ mấy cũng không sờn, khó khăn mấy cũng không nản, chăm chăm chỉ chỉ, lo cho hết bản-phận, để cầu cho đạt cái mục-đích của mình, thì núi cao mấy mà trèo lâu cũng lên đến đỉnh, đường dài mấy mà đi mãi cũng phải đến nơi; tuy một nửa cũng còn phải trông vào sự rủi may, mà tự mình cũng đã chắc được một nửa. Vậy hi-vọng là một vật quí báu vô hình, làm cho người ta yên cái sống vui cái sống, mà kiên-nhẫn thì chính là một cái thần lực giúp cho người ta thỏa được cái lòng hi-vọng về sau. Ký-giả xin nối lời của thời triết Tàu đã thuật lại ở trên kia mà thêm vào một câu: « Có tính kiên-nhẫn thì cái hi-vọng mới có ngày thỏa được. »

H. T. B.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 19 Août 1926

Việc nước Pháp

Cái vấn-đề vị ăn thức nông đất đỏ

Chính phủ hạ lệnh tăng lên 2/. số chất phụ cho vào bột froment trước đây đã định là 10/.

M. Bokanowski định đặt một hội-đồng các nhà tiêu-thụ.

Dư-luận đối với bài diễn-văn của ông Herriot

Nhiều báo bình-phẩm bài diễn-văn của ông Herriot đọc ở Lyon có nói ông Herriot lĩnh-tụ đảng xã-hội cấp-tiến thực là hợp ý với ông Poincaré về cái chánh-sách tài-chánh. Các báo về đảng cực tả cổ sức xui giục đảng xã-hội cấp-tiến theo về đảng phản-kháng.

Tại quĩ hoàn trái

Đại-hội-đồng các ông hội-trưởng các phòng thương-mại đã cử M. Kempf, hội-trưởng phòng thương-mại Paris và M. Bernier, hội-trưởng phòng thương-mại Bourg-en-Press (Ain) để đại diện cho các nhà thương-mại kỹ-nghệ tại hội-đồng chuyên-môn của quỹ hoàn trái. Sau đại hội-đồng đến phiên ưng chuẩn một khoản tín-nhiệm tòa nội-các, và nhân lại những khoản yêu-cầu trước xin lợi-dụng tất cả các tài-sản vô dụng.

Nghề chế thuốc nhuộm

Số chất nhuộm của nước Pháp xuất-sản trong năm 1925 được 14.549 tấn, và số chất nhập-cảng giảm đi một nửa.

Việc buôn bán với nước Nga

Chánh-án hỏa Xê-viết phản-kháng cái án của tòa án hộ ở quận Seine ngày 7 août cho phép giữ tiền của phái-bộ thương-mại nước Nga, theo như đơn xin của các nhà buôn Pháp có dự cuộc đấu-xảo Moscou, và bị tổn-thiệt về cách hành-động của nước Nga. Chánh phủ Pháp thì quyết chỉ không can-thiệp vào việc ấy, cho rằng cái lĩnh sự tài-phán quyền, không thể rộng đến các số tiền của một phái bộ thương-mại giữ được. Phái bộ thương mại nước Nga chống án, có lẽ nay mai tòa thượng-thẩm sẽ xử.

Việc nước Anh

Ngày hôm nay, các đại-biểu chính-đảng và thợ-mỏ lại hội-kiến với nhau, M. Churchill có nói may ra có thể điều đình được xong; ông lại nói may hết khóa nghị-viện này, thì cái tình-thế việc lao-động lại sẽ bất lại như trước hồi chiến-tranh.

Trung-hoa với liệt quốc

Nước Trung hoa có bá-cáo với nước Bỷ rằng đến cuối tháng October này, thì các giao-ước về việc lãnh-sự tài-phán-quyền sẽ bị hủy, Trung-hoa xin lập với nước Bỷ các giao-ước bình đẳng, và hộ-trợ về việc quan thuế như các giao-ước đã lập với nước Áo, và nước Đức. Nước Trung-hoa cũng sẽ xử-trí với Tây-ban-nha, Bồ-đào-nha, Hà-lan, nước Y, nước Pháp, nước Anh, và Hoa-kỳ như đối với nước Bỷ.

Việc nước Nga

Có tin rằng ở nước Nga lại bình-tĩnh. Viên phóng-sự báo *Times* ở Mạc-tư-khoa MM. Staline, và Rikov có hô hào với các hội-đồng, kỳ luyện nay cần phải hiệp-sức làm mới được. Tất cả các kỹ-nghệ đều hoãn không giả tiền công thợ.

Việc nước Nhật-bản

Vì mấy trận mưa to trong các tỉnh Azita và Yamagata, ở đồng bằng nước Nhật, có mấy cái cầu đổ, mấy thành-phố bị lụt, đương hỏa-xa bị đứt mất 0 dặm. Có hay người chết.

Việc chính-trị ở Nhật đã yên, nhưng chắc là nay mai sẽ có nào-động. Đảng Seiyukai, đảng Seiyuhonto, và đảng trung-ương sắp công kích chánh-phủ, vì các đảng ấy cho là chánh-phủ có tranh-cử về các việc lôi-thôi, mà mấy viện chưa có can thiệp vào.

Việc nước Hoa-kỳ

Hoa-kỳ chưa định hành-động ở Mexique; nay mai đô-quan đại-sứ, và sẽ trông nom để giữ gìn quyền lợi ở xứ ấy.

Việc ở Úc-đại-lợi-á

Phái-bộ của ngoại-viện Nhật-bản đã tới Sydney ngày thứ bảy 21 août.

Quan thủ-tướng là M. Bruce, sẽ dự cuộc nghị-hội của các quan thủ-tướng thuộc quốc-dân mai sẽ họp ở London. Tại cuộc hội-nghị ấy sẽ xét việc đặt đường xe lửa xuyên nước Anh đến Úc-đại-lợi-á. (*Indopacifi*)

VIỆC NÁO-ĐỘNG Ở MEXIQUE

Ở Mexique vẫn náo-động lắm. Chánh-phủ hợp ý với quan tổng-lãnh Gallet, mà cử đề nguyên các thủ-tục mới về tôn-giáo, có ý trách cứ về điều-khoản giới hạn sự hoạt động của các linh-mục ngoại-quốc. Chánh-phủ lại cấm quyền của Tây-ban-nha, chỉ muốn những sự can thiệp vào mọi việc của chánh-phủ. Dân Thiên-chúa giáo thì cũng vẫn phản-kháng về các thể lệ mới ấy.

Ít lâu nay sẽ người đến chịu phép rửa tội nhiều lắm.

Tổng giáo-chủ ở Mexico khuyên các tín-đồ hiện nay tạm lưu ở các trại, nên tạm trông nom các việc ngoài tôn-giáo, để đợi lúc lại nhận chức việc cũ.

Bọn phụ nữ về Thiên-chúa-giáo đã bắt đầu đề chữ nhiều cửa hàng buôn; số buôn bán của một cửa hàng lớn ở Mexico vì thế giảm mất 50/. Chánh-phủ cũng sẵn lòng giúp đỡ các hiệu buôn để khỏng sự lại việc đề chữ ấy.

Dân Thiên chúa giáo lại đặt một hội để bảo hộ sự tự do của tôn giáo. Hơn 90.000 người dân Thiên chúa giáo đến nhà thờ mà công bố rằng mình trung thành với tôn giáo.

Ngày 27 juillet đức Thượng-lồng giáo-chủ đã làm phép lĩnh cho hơn 500 đứa trẻ. Sau lễ ấy ngài nhẹn quả, bị ngất người đi.

Tại Puebla hội-viên của một hội nữ-lưu đi chân không đến ngoài phố tỏ ý phản kháng. Lại có phát nhiều giấy đặt phản kháng về các thể lệ mới.

Có tin đồn rằng viên xứ trưởng ở Monhstan vì bắn súng vào một viên lính-mục mà bị công chúng đem thắt cổ chết. Lại có người bảo viên xứ trưởng ấy cũng gia quyền bị công chúng ném đá đánh chết.

Các viên lính mục định ngày 1er août này sẽ đặt cuộc hội nghị ở các giáo đường, nhưng chính phủ hạ lệnh cấm và nói rằng nhà thờ là quyền của các viên xứ-trưởng.

Việc Trung-hoa

Tin ngày 15 Août 1926

Trận đại-chiến ngày 11 août ở miền tây bắc

Ngày 9 août Ngô bội-Phu hạ lệnh tổng công kích, đến ngày 11 thì hai bên khai chiến rất kịch liệt. Quân-dân-quân bị thua to. Liên quân bắt được của quân dân quân hai viên đoàn-trưởng, một viên doanh-trưởng, hơn một trăm tên binh, chín cỗ súng máy, chín trăm cây súng tay, hai cỗ máy bay, 11 cái xe ô-tô, hơn hai trăm con lạc-đà, quân Phùng đã lui ra khỏi Nam-khẩu.

Quân-phi đánh quân cộng-sản

Ngô-bội-Phu dự tính sẽ quân phi đánh quân cộng-sản cả ba miền nam bắc, mỗi ngày ít ra phải 30 vạn đồng.

Một vị chủ bút báo bị bắt

Ngày 11 août sở cảnh-sát có bắt giam M. Cao-bá-Kỳ là chủ bút tờ Tân-thịnh-văn-báo, nói có hiềm nghi Cao là đảng cộng-sản.

Khí-giới Nga chở đến Quảng-đông

Một số nhiều khí-giới của chính-phủ Nga giúp cho Quảng-đông do tàu Nga chở đến, vài hôm nữa sẽ đến Quảng-châu.

Cách phòng bị của báo giới ở Bắc-kinh

Báo giới ở Bắc-kinh vì chịu ở dưới quyền áp chế của quân Phụng thiên nên nhà thì bị bắt bớ quán, nhà thì bị bắt chẳng hỏi vì những kỳ giả, nên có hội nhau định ba điều phòng bị như sau này: Một là từ nay không đăng các tin quân sự và các bài bình luận nữa. Hai là điều thứ hai không được thi nên thận trọng để tránh sự nguy hiểm.

Nước Nga không chịu triệt hồi công sứ Karakhan

Vì chính-phủ Trung-hoa yêu cầu chính-phủ Nga phải triệt hồi viên công-sứ trở ở Bắc-kinh là Karakhan về, nhưng chính-phủ Xô-viết không hăng công, nói nếu chính-phủ Trung-hoa quyết không công nhận công-sứ Karakhan thì chính-phủ Xô-viết cũng không công nhận chính-phủ Trung-hoa bây giờ nữa.

(*Dịch báo Tàu*)

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 28 độ
15 giờ 29 độ

Giá thóc gạo

Gạo hạng nhất, một tạ		10$45
nhì,	—	10 15
ba,	—	9 40
Thóc hạng nhất,	—	5 70
Hạng ngô	—	5 00

Giá bạc: — Kể từ ngày 21 Août 1926, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 1$ 85

Thị giá quốc trái

Ngày 17 Août 1926

3 /. hoàn dần		89 90
3 1/2 /. hoàn dần		84 4.70
4 /. vĩnh viễn 1917		48 1. 60
4 /. » 1918		45 1. 55
4 /. » 1920		64 1 90
5 1/2 hoàn dần 1920		69 1. 35
4 /. » 1925		95 1. 00

Ngày 20 Août 1926

3 /. vĩnh-viễn		49 1. 70
5 /. 1915-1916		53 1. 45

Xổ Nam-kỳ đổi với đồng bị lụt Bắc-kỳ. — Một hội-đồng Nam-kỳ có các vị thân-hào Pháp, và Nam do quan Toàn-quyền làm chánh hội-đồng, đã thành lập để trợ cấp nhân-dân Bắc-kỳ bị lụt.

Tin nước. — Đứng có trận mưa dữ-dội nào ngày, thì có lẽ ta cũng dần dần đỡ ng i về tin nước với tin đê được. Nhưng thành-lại phải trận mưa như thế, thật rất quan tâm thay!

Mực nước sông Hồng hà ở Hà-nội hồ 6 giờ chiều qua đo được 7m. 92; 6 giờ sáng được 7m. 91. Vậy là đêm qua nước xuống được có 1 phân tây.

Sáng qua, quan Thống-sứ Robin và quan Giám-đốc Grafeuil có sang thăm công việc hàn-khẩu bịn Gia-lâm.

Chỗ vỡ Ái-mộ vẫn hàn-khẩu rất. Linh thầu cây bờ-sông đắp ở Phúc-yên hôm vừa rồi, thì đã đo 3 toa-xe lửa chở về tới nơi và đem đổ đem chỉ sách vào chỗ ấy.

∴

Đê Lực-Sĩa ở Hưng-yên vẫn rất rất. Hàng mấy nghìn dân phu tại các hạt trong tỉnh Hưng-yên và các nơi khác ngày đêm hộ đê ấy rất lắm, nên tình thế nay đã được vững dạ. Không việc gì. Đê ấy mà giữ được thì ở hai bên tỉnh Hưng-yên rất nhiều.

∴

Vì đê Kẻ-sặt (Hải-dương) vỡ, nên nước tràn khắp phủ Bình-giang, Đường Hanoi — Hải-dương bị ngập là vì thế. Chứ không phải vì ở tỉnh Lực-điền như có kẻ đến sai trước và cũng không phải vì tràn đê Lực-điền.

Đê Kẻ-sặt may được hạ long rất. Các dân phu hộ đê Lực-điền, nay đã lấy đất tạm vá, thì một phần lại sang giúp chỗ vỡ đê Kẻ sặt.

∴

Chỗ vỡ ở Vĩnh-bảo (Hải-dương) nay đã hạ-long xong cả rồi.

Trận mưa dữ quá. — Vậy tạnh được mấy hôm người ta đã có ý mừng cho các chỗ vỡ nhờ thế mà hàn khẩu chóng xong, đâu chạy lụt nhờ thế mà đỡ nhem nhuốc, các đồng lên cấy rồi, ở nơi không vỡ đường nhờ thế mà không bị lụt nước mưa nữa. chẳng may thiên linh tự gà gây hôm nay, trời lại giáng xuống một trận mưa rõ dào dề, thật là mưa như tầm như tã trong 3 4 giờ đồng hồ không ngớt hột, đâu đó lại lênh láng nước trắng xóa; các đồng lúa lại lụt, dân chạy lụt lại nhem nhuốc hơn và các chỗ hàn khẩu đê công việc lại trở ngại ra nhiều lắm.

Cái trận mưa dữ đội sáng nay, có lẽ là cái rốt mưa bão và tin báo mà đài Thiên-văn Phú-liễn báo mấy lần trước đây chăng?

Ngày tối vong nhân xí tội. — Ngày mai, rằm tháng bảy ta, là ngày tế vong nhân xá tội đây. Mấy hôm nay các hàng vàng mã thấy gánh đi bán rong phố nhiều; chợ Đồng-xuân hàng mã bày la liệt. Nhưng xem chừng năm nay lụt lội thế này, nên tết cũng nhạt, mà vong-nhân nhiều nơi chắc cũng không được xá tội, vì người sống còn đang ni-sơ nhớ về tội lụt, còn lấy đâu mà làm lễ xá tội cho người chết được?

Việc truy-tặng người lính trận. huy Quyền bị mạn bắn G a Lâm — Về việc người lính Trần-huy-Quyền, thuộc đội công binh ở Hanoi, quán làng Đông-trụ, huyện Nam-sang (Hà-nam), bị mạn bắn Gia-lâm trong k i sang sửa cầu mạn-dân bắn lầy hôm vỡ đường vừa rồi, thì nay đã có nghị-định quan Thống-sứ truy-tặng cho hàm tăng cửu-phẩm đội-trưởng (9 2)

Đường đi Hòa-bình. — Chỗ đường bị ngập trước, nay nước đã rút ra hết rồi, nhưng phải sa hồi lâu dây lắm. Chỗ bến Ngọc cách Hòa-bình 3 km nay đã sửa lại cho ô tô đi được. Muốn đi Hòa-bình thì phải đến tận bến là từ 5 km 67+5 0 cho tới Hòa-bình (km 67)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cứu Hồ Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng Chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Một tin về đường xe hỏa Vinh-Đông-hà. — Đường xe-hỏa Vinh-Đông-hà trước đây, vẫn tính đến ngày 25 août thì chạy được. Nhưng trước khi làm lễ khánh-thành, thì ngày 9 août mới rồi, sở Lục-lộ có thử các cầu sắt xem sao, thì thấy cầu yếu quá không đủ sức, vì vậy thành ra đường ấy lại hoãn chưa chạy được. Nghe đâu xét ra các cầu ấy trước kia tính lầm, cho nên yếu sức, nay còn phải sửa chữa nhiều mới dùng được.

Đường Vân-nam lại sụt một chỗ nữa. — Vì những trận mưa vừa rồi, nên con đường đi Vân-nam, tại km. 324 x 900 ở kto ng ga Si Eai và ga Monoinon lại bị sụt một chỗ nữa. Nguyên vì đá đất ở đấy bị lấm, mưa xuống thì nó lở cả ra, 12.000 thước khối đất đá lở ra đổ xuống đường sắt, dài một quãng tới 40 m. và dày lên đến 10 m. Vậy nay còn phải gạt hết đất đấy đi thì mới hở đường sắt cho xe chạy được. Cả 400 m đường ấy tiếp cũng bị đất vì chỗ sụt ấy.

Thế là đường lên Vân-nam nay bị ba chỗ sụt cả thảy. Hai chỗ sụt trước ở km. 68 và km. 114 nay cũng còn chưa sửa xong.

Hội Họp-thiện làm chay. — Thành-phố Hà-nội năm nay chẳng may bị lệ-khí lưu-hành dịch-tễ, lại kể đến các ngài thấy-tai nịch-tử.

Nay hội Họp thiện định đến hôm 20, 21, 22 tháng bảy ta này (tức là ngày 27, 28, 29 août 1926) lập đàn mông-sơn và đàn Cát-kế ở chùa Hợp-phúc tại phúc-trang bản hội, để tụng kinh phá-độ.

Xin kính-thỉnh chư tôn ông, tôn bà tứ-sự qui-quyến trong ba ngày hôm ấy xuống chùa lễ phật và cầu nguyện cho vạn-linh.

Họ p-thiện hội kính mời.

Ở TAM-ĐẢO ĐÃ VỀ

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

Số nhà 5, phố Thợ-nhuộm, Giấy nói 128

Xét-nghiệm máu-mủ, đờm-rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh tiểu, bệnh đàn-ông đau rát, bệnh đàn-bà có thai-nghén, đẻ khó.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.

Thứ bảy, chủ nhật, thứ bảy khám bệnh từ 6 giờ đến 8 giờ 30 chiều.

Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ rưỡi đến 12 giờ trưa, có học ngày và giờ thì xin bệnh-nhân đến chữa.

5.854

CINÉMA PALACE HANOI

Từ thứ tư 18 đến thứ ba 24 Août 1926

Chiếu một phim ảnh rất hay, rất có giá-trị cho phong-tục mới-mẻ

Xem rất có ích

AME D'ARTISTE

Comédie de moeurs modernes en 6 parties

Được một tích chuyện xem luân-thường đạo-lý, hay cho người ngồi nhìn không mỏi mắt, không chán, thực là ít có, như tích chuyện « Ame D'artiste » này là một chuyện mà đàn-bà, con-gái, người lớn, trẻ con đáng nên xem lắm.

Hội-chợ Hanoi

Mọi việc ở Hội-chợ năm nay sẽ bắt đầu từ ngày 28 Novembre, đến ngày 12 Décembre thì thôi.

Hội Trí-trí cấp học bổng. — Hội Trí-trí định đến 8 giờ sáng thứ tư, mùng một tháng chín tây, sẽ mở một kỳ thi để cấp một học bổng 15 $ một tháng cho một cậu học sinh bạn tuổi 16 trở xuống, hạnh kiểm tốt, để theo học vào hạng lớn học sinh (interne) ở trường Cao đẳng tiểu học ở trên Bưởi, trong bốn năm, để sau ra dạy trường hội. Lương bổng sẽ được lắm.

Ai xin thi phải gửi đơn đến hội Trí-trí, phố hàng Quạt, số 59, trước ngày 30 tháng 8 tây này. Trong đơn phải định theo các giấy kê sau này:

1) bằng sơ học tốt nghiệp (certificat d'études primaires franco annamites);

2) giấy khai sinh có dán ảnh hay là thẻ căn cước (carte d'identité) phải mang theo hôm thi;

3) giấy nhận thực hạnh kiểm tốt (certificat de bonnes vie et mœurs).

Người nào thi đỗ được đi học, phải làm giấy cam đoan rằng: nếu thi đỗ các hạng tiểu học phải dạy học tại trường hội Trí-trí ít ra một thời kỳ mười năm. Giấy này phải có bố mẹ nhận thực và bảo lĩnh.

Tại ở Hội là chỉ để cấp học bổng mà thôi, thi sinh nào đỗ, thì còn phải thi vào trường Bưởi, cũng như các thí sinh khác.

Hội Trí-trí lại cho

Thăng thưởng trong ngạch nhà binh. — Các binh sĩ có tên sau này đều được thăng thưởng:

Vì có công trạng:

Thăng Chánh-cửu-phẩm đội-trưởng M. Bài-v.-Vy, quán làng Thọ-lão, huyện Phù-cừ (Hưng-yên)

Vì lâu năm

Thăng Phó quản cơ (4 2) M. Makiến-Phúc, quán làng Lung-ngao, Quang-uyên (Cao-bằng).

Thăng cấm binh chánh-đội (5-1): MM. Ng.-văn-Tố, quán làng Cần-xá hạ, phủ Quốc-oai (Sơn-tây). Hoàng-minh-Bương quán làng Bảo-lang, châu Điềa-he (Lạng-sơn).

Thăng tinh-binh chánh đội-trưởng xuất đội (6.1): MM. Ng.-v.-Lương, quán làng Vĩnh-ninh huyện Phúctho (Sơn-tây). Ng. v. Quý, quán làng Lan-khê, huyện Yên-mô (Ninh-bình) Ngô-v. Kiêm, quán làng Ngọ xa, huyện Thư-trì (Thái-bình).

Thăng cảnh-đội trưởng suất đội (6.3): MM. Ng.-v.-Đào quán làng Dĩnh-kế phủ Lạng-giang (Bắc-giang), Vũ-chất, quán làng Lục-thủy, phủ Xuân-trường (Nam-định), Ngô-v.-Lâm quán làng Bảo-khê, phủ Nghĩa-hưng (Nam-định); Đỗ-Râu, quán làng Hành-nhân, huyện Vụ-bản (Nam-định); Lâm-Tuyết, quán làng Ankhang, huyện Tiên-hải (Thái-bình); Phạm-hữu Tảo quán làng Mỹ ngọc, huyện Quỳnh-côi (Thái-bình).

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Viết thư mà hỏi giá.

Phúc-lộc-hạn hát cải lương giúp hội Nam-kỳ thương tế. — Có phường hát Phúc-lộc-hạn toàn là người Nam-kỳ cả, tính nguyện hát một tối để lấy tiền giúp vào việc làm chay các vong linh tại nghĩa địa hội Nam-kỳ tương-tế và định để ở tại rạp Quảng-lạc tối thứ hai 23 août 1926 (tức 8 giờ tối) khai diễn).

Diễn tích Tái-sinh-duyên, mới các ông các bà hôm ấy mua vé đến xem trước sẽ xem vui sau giúp việc thiện.

Bán vé tại rạp Quảng-lạc cả ngày thứ hai, xin đến mua sớm kẻo hết chỗ ngồi.

Giá vé:

Hạng nhất	1$00
— nhì	0.50
— bà	0.30
— tư	0.20

Mở trường. — Kể từ ngày 1er septembre 1926 này trở đi, tại các nơi sau này sẽ mở ra trường Sơ-đẳng Pháp-Việt:

Tại Mai-xuu, huyện Lục-ngạn, tỉnh Bắc-giang;

Tại Quất-phương đông, huyện Hảihậu, tỉnh Nam-định;

Tại Lục-nam, huyện Lục-ngạn, tỉnh Bắc-giang;

Tại Bộ-tế huyện Mỹ-lộc, tỉnh Nam-định;

Tại Nam-hạ huyện Nam-trực tỉnh Nam-định;

Tại Quỹ-phú, huyện Nam-trực, tỉnh Nam-định;

Tại Quần-lạc, phủ Nghĩa-hưng, tỉnh Nam-định;

Tại Hiệo-bồng, phủ Nghĩa-hưng tỉnh Nam-định;

Tại Lư-phong, huyện Phong-doanh, tỉnh Nam-định;

Tại Bịệt-diệp, huyện Phong-doanh, tỉnh Nam-định;

Tại Lợi-đông, huyện Phong-doanh, tỉnh Nam-định;

Tại Bích-cốc, huyện Vụ-bản, tỉnh Nam-định;

Tại Tân-cốc, huyện Vụ bản, tỉnh Nam-định;

Tại Lục-nghiệp, phủ Xuân-trường, tỉnh Nam-định;

Tại Lưu đông, phủ Xuân-trường, tỉnh Nam-định;

Tại Phú-khê, huyện Ý yên, tỉnh Nam-định;

Tại Kỳ-phú, huyện Đại-từ, tỉnh Thái-nguyên;

Tại Tiêm-lộ, phủ Phổ-yên, tỉnh Thái-nguyên;

Tại Yên-trạch, huyện Phú-lương, tỉnh Thái-nguyên;

Tại Trảng xa, châu Võ nhai, tỉnh Thái-nguyên;

Tại Tang-đề, phủ Vĩnh-tường, tỉnh Vĩnh-yên;

Các khoản dự phí về lương thầy giáo, về việc giữ gìn các bàn ghế và học cụ đều thuộc về sở chi-tiêu Bắc kỳ chịu.

Việc làm học đường và sửa-sang bàn ghế và các học cụ thì thuộc về các dân sở tại chịu. Mỗi dân sở tại mỗi năm lại phải nộp cho chính-phủ Bắc-hộ một số tiền là 200 đồng, để đỡ vào mọi khoản chi-phí nói trên nọ.

Cần mua quốc-trái Đông-pháp 50$00 trả giá rất cao, hỏi tại: Fonderie Tonkinoise, Hoàng-xuân-Lan, 53 bis Avenue Henri d'Orléans, Hanoi.

Ngoạch giáo sư. — Những viên sau này được bổ giáo-sư tập-sự về ngạch cao-đẳng tiểu-học:

MM. Phạm-văn-Bang, Hoàng-minh-Giám, Đặng-lợi-Hàm, Trần-v. Thương, Nguyễn-văn-Nghĩa, Trần-minh-Đan, Ng.-Vỹ (Văn-chương). Ngô-huy-Cư, Thái-nguyên-Đào, Đỗ-văn-Hoan, Thạch-quang-Tuân, Nguyễn-văn-Ban (Cách-trí).

MM. Trần-văn-Hương và Ng-văn-Nghĩa về quyền quan Thống-đốc Nam-kỳ bổ dụng.

MM. Phạm-văn-Bang, Ngô-duy-Cư, Đỗ-văn-Hoan, Ng.-văn-Ban về quyền quan Thống-sứ Bắc-kỳ bổ dụng.

MM. Trần-minh-Đan, Ng-Vy, Thái-nguyên-Đào về quyền quan Khâm-sứ Trung-kỳ bổ dụng.

M. Hoàng-minh-Giám do quyền quan Khâm-sứ Cao-miên bổ dụng.

MM. Đặng-nghĩa-Hàm, Thạch-quang-Tuân do quyền quan Khâm-sứ Ai-lao bổ dụng.

Tại ga xe hỏa và bến tàu thủy. — Ngày hôm nay, 21 août 1926, số người đi lại ở ga xe hỏa và bến tàu thủy như sau này:

Tại ga xe hỏa

Số người đến: 58 người Âu
1285 — Á
Số người đi: 92 — Âu
1451 — Á

Tại bến tàu thủy

Số người đến: 555 người Nam
Số người đi: 10 — Tây
400 — Nam

Đã thấy hai. — Mới rồi có ba người lính lê-dương ở Đáp-cầu tự nhiên thuê một chiếc ô tô đi đâu mất. Sau cho truy-nã mãi, thì nay đã bắt được hai người giải về đạo binh thuộc địa thứ chín ở Hanoi. Còn một người nữa và cái ô-tô thì không biết đi đâu.

Một tá đồng hồ vàng. — Vừa rồi một người bán hàng ở huyện Gia-lâm là Nguyễn-văn-Đang, 40 tuổi, quán làng Quỳnh-lôi (Hà-đông), lấy một tá đồng hồ quả quít và đồng-hồ đeo tay bằng vàng, hỏ vào một xe ngân kéo, rồi thông với một cận bọc-trẻ tên là Ng-tiêu-Kiên, 17 tuổi, nhà số 21 phố Nôn, bảo đến hiệu Gô-đa, giả cách hỏ mua về vẫn, rồi thừa tay vào ngăn kéo lấy những cái đồng-hồ đó cả 3 cái đi đâu mất. Đem về tối chia nhau. Chẳng ngờ có người trông thấy tên được, bắt đem trình, thì hiện nay sở mật-thám còn đương hỏi tên ăn cắp và tên đồng đảng ấn cắp kỹ.

Linh hành hung. — Người lính đạo binh phòng thủ số 174 bị người cai sếp tanh ở phố Đồng nhân hỏ đè ngu thua là phá đồ đạc và hành hung người vợ tên là Nguyễn thị Sơn.

PHÒNG-THĂM-BỆNH

của quan

Y-khoa bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ tốt nghiệp đăng bác-sĩ tại trường Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Rue.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt sẽ các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH: CHỈ 5 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: Giá 1 $50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG HÀ-LONG, 52, mặt phố số 236

(2225)

Chất đường. — Ngày hôm 20, Nguyễn Hiếu quản làng Tây tựu ở Hà-đông ra Hanoi, có đến sở sâm khai thương khi mang con vào nhà thương thì nó bị bệnh mà chết.

Đưa quần áo cho thợ may nên của thịt. — Mme Lê thị Cả bán hàng thuốc bắc ở phố Phúc kiến đưa cho một người thợ may, đi cắt quần áo, thì anh ta trốn đi đâu mất, tất cả 60 đồng bạc.

Mất trộm. — Trần-đặng-Nghiã, làm loong-toong ở nhà băng Đông-pháp, ở số 38 phố hàng Bạc, bị kẻ trộm vào lấy mất một cái đồng-hồ bằng bạc hiệu Oméga, đáng giá 48 đồng.

Mua tượng ăn cắp. — Theo lệnh quan chánh án Nam-định, sở mật thám đã cho người lời khai của một người Âu về việc mua mấy pho tượng bằng gỗ là của ăn cắp.

Lại chuyện mẹ chồng với nàng dâu. — Mme Ng-thị-Tường, ở số 5, phố sàng Tế-lợi, kiện con dâu là Ng-thị-Khuyên, ăn cắp quần áo và đồ nữ trang giá đáng 150 đồng.

Ba cái khôn và ba cái dại trong nhiều. — Ng-v-Thể 20 tuổi làm *chauffeur* phụ, ở Hà-đông, can việc ăn cắp ba cái khôn và ba cái dại lương nhiều điều của một người không biết tên là gì.

Linh công non. — Đặng-v Hanh, 20 tuổi, nấu bếp, nhà ở phố Lê-Lợi, số 45, bị một người đâm kiện là linh công non 40 đồng rồi hỏ việc.

COUPONS TƠ LỤA TÂY

Kể từ ngày 16 Août 1926 giờ đi; hiệu V. DEMANGE Hanoi, có đề ra bán rất nhiều miếng vụn, tơ lụa tây, giá rất hạ. Lại có cả vải thâm giá đặc biệt 0$22 một thước và làng chéo-go tốt 2$00 một miếng đủ hai quần.

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh bấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « *COLLYRE JAUNE seion la formule du Dr Casaux* ».

Thuốc cũng vàng, giấy gián lọ cũng vàng mà giấy-bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được nâu thế thì mới khỏi nhầm.

8002

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ CŨNG CẦN PHẢI BIẾT!

Một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển . . . . 0$15
Tiền cước thường . . 0,05
Tiền cước Recommande thêm 0,10

Thư và mandat gởi cho:

M. LÊ-NGUYÊN-ÚC
61-63, Rue du Coton
HANOI

6701

Tin sau cùng

Ngày 20 Août 1926

Tin về Abd-El-Krim

Abd El Krim sắp bị đem đến Réunion.

Việc Trung-hoa

Liên-quân thắng lợi, thì có 15 sẽ lập lại tên nội-các. Tôn nói-sáo mới sẽ do Tôn-bảo-Kỳ chủ trương, và Cốduy-Quận giữ bộ ngoại giao.

(Indopacifi)

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	20 Août hồi 6 giờ	21 Août hồi 6 giờ
Lao-kay	78.24	78.09
Yên-báy	29.41	29.31
Việt-trì	12.95	12.90
Hanoi	8.00	7.92
Vạn-yên	7.70	7.70
Hòn-bình	6.36	6.32
Tuyên-quang	4.70	4.67
Phú-đoan	20.14	19.98
Phú Yên-bình	0.65	0.60

Trên sông Thái-bình

	20 Août hồi 6 giờ	21 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên	18.94	19.85
Lim	3.00	3.20
Phả-lạng-thương	3.33	3.35
Đáp-cầu	3.71	3.74
Phả lại	3.21	3.16

VIỆC BẮC-KỲ

NAM-ĐỊNH

Diễn thuyết tại hội Trí-trí. — Đang ấ giờ tối hôm nay, ông Phùng-ngọc-Tuế, một đồ Tú tài, nói chuyện tại hội quán pt ố hàng Đồng, đầu bài là: « Nghĩa cái đẹp »

NINH-GIANG (Hải-dương)

Đê Vinh-bảo đã hạ long xong. — Mọi năm sụt Vinh-bảo tuy nước có lớn, nhưng chưa hề bị phải cái tai nạn vỡ đê vỡ. Nước sông năm nay mấy hôm lên mình quí, quan đại-lý Gigon-Pagès ở Ninh-giang đã đốc-phòng trước mà bắt dân phu đắp con sạch và hàn-gắn các chỗ đã thâm-lậu và xung-yếu. Nhưng vì nước lại ở huyện Phụ-dực (Thái-bình) chảy tràn về nhiều, và trong mấy hôm vừa rồi, giời mưa luôn mãi, nên nước sông lại càng lên dữ, thành ra ngày 5 août 19.6 quãng đê Tràm-đông bị vỡ đến 20 thước tây. Ngay lúc ấy, quan Đại-lý và ông huyện đốc thúc mấy mặt bắt lấy các vật-liệu hàn khẩu chỗ vỡ, một mặt cho đắp các đoạn chân nước, gấp được quá một nửa huyện Vinh-bảo không bị lụt. Quan đại-lý ở luôn dưới đê trong 10 ngày để trông nom cho việc hàn-khẩu chóng xong. Đến ngày 13 août vừa rồi thì các công việc đều được hoàn-toàn cả. Nước đã tháy rất ít nhiều, cửa nhà và cây cối gần đây không thiệt hại gì mấy, nay dân sự được yên-ổn, có thể cấy hai lại được rồi.

T. T. B. lai cảo

Số 48

BẮC-TỐNG

Dư'ơng-gia-tư'ớng

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Phan-nhân-mỹ nghe báo, hỗn-hận không biết đường nào. *Lưu-quân-kỳ* nói:

— Như thế là *Dương-nghiệp* dám trái tướng-lệnh. Nếu quan nguyên-soái lấy quân pháp mà trị tội thì giết thật đáng lắm.

Nói chưa dứt lời thì *Dương-nghiệp* vừa vào yết kiến *Phan-nhân-mỹ*, *Phan-nhân-mỹ* lôi rằng:

— Việc binh là một việc rất quan-trọng, cớ sao tướng-quân lại dám đến chậm?

Dương-nghiệp nói:

— Thanh-thượng có truyền lệnh cho tiểu-tướng này trở về *Hàng châu* sửa sọan binh-mã, hẹn đến ngày 15 mới khởi-hành.

Phan nhân-mỹ hầm hầm nổi giận mà rằng:

— Quân *Liêu* xâm-phạm bờ-cõi, việc khẩn-cấp như thế, tướng quân làm chước tiên-phong, dám chậm-trễ lệnh thánh-thượng, hà chẳng vô-lý lắm ru!

Nói xong, tức thì truyền cho quân đao-thủ cứ theo quân-pháp đem *Dương-nghiệp* ra đề xử trảm. Quân đao thủ vâng lệnh, trói *Dương-nghiệp* giải ra ngoài viên-môn.

Dương-nghiệp quát to lên một tiếng mà rằng:

— Ta chết không đáng tiếc, ta chỉ e rằng quân giặc tới nơi mà giết lương tướng thì không phải là một việc có lợi cho nước-nhà vậy.

Quân theo hầu *Dương-nghiệp* hoảng-hốt chạy về báng dinh phi báo *Bộ-diên-tán*. *Hô-diên-tán* thúc ngựa tới nơi, quát mắng họa đao thủ, cởi trói cho *Dương-nghiệp*, rồi lại đưa vào trong trại để nói với *Phan nhân-mỹ*.

Hô diên tán nói:

— Quan nguyên-soái giữ chức chiêu-thảo-sứ, mà hôm trước tới ra trận sông quân giặc giao-chiến, quan nguyên-soái chỉ nghỉ xem thắng bại, chứ không hề cho một tên quân đi tiếp-ứng. May nhờ có *Dương* tướng-quân đấy gia sức số đánh, mới cứu-quân đấy được cho tới về, nhân thế mới giữ được cho thật hoàng việc. Bây giờ lại gièm dèm *Dương*, sợ uyên quyền đem giết bọ *Dương*. Khi liều-tướng này sắp ra đi, thánh-thượng có cho một cái kim-giản để hộ-vệ cho cha con nhà họ *Dương*. Nếu nhà ngươi dở mặt làm càn như thế thì ta sẽ dùng nhà-ngươi đặt phó.

Phan-nhân-mỹ thọn cổ nói lên, cũng cảnh biết nói thế nào. *Hô-diên-tán* hầm hầm nổi giận, lại cùng *Dương-nghiệp* quay ra. *Phan-nhân-mỹ* nín lặng hồi lâu, càng nghĩ lại càng thêm hổ thẹn.

Mã giáo luyện nói với *Phan-nhân-mỹ* rằng:

— Quan nguyên-soái chớ lo ngại! Tiểu-tướng này xin thi một kế, trừ bỏ được *Hô diên-tán* đi thì tự khắc *Dương-nghiệp* phục lệnh, sau sẽ là người hộ-vệ ra!

Phan-nhân-mỹ khen phải, thế thì sai người cầm thiếp sang đông-đình, mời *Hô diên-tán* đi đến yến quân. *Hô-diên-tán* nghe được tin ấy, trong lòng xiết bao buồn bã.

Dương-nghiệp nói:

— Việc đến vận quân-lương là một việc quan trọng, trừ phi tướng-quân cũng không ai có thể đương nổi.

Hô-diên-tán nói:

— Không phải là tôi không muốn đi, chỉ hiềm một nỗi *Phan-nhân-mỹ* lòng lang dạ thú, vẫn có ý muốn hãm hại tướng-quân. Tôi sợ khi tôi đi khỏi rồi thì tất hãm đăng điều phi-lễ mà đổi với tướng-quân, bấy giờ ai là người ở đấy mà hộ-vệ cho tướng-quân ru!

Dương nghiệp nói:

— Tôi xem khi thì quân *Liêu* hiện đang hăng-hái, vậy tôi cứ đợi tướng-quân về đấy rồi mới ra đánh, thì thì *Phan-nhân-mỹ* đầu muốn hại tôi, cũng không còn kế gì mà thi cho được.

Hô-diên-tán nói:

— Tôi đi chuyến này, chưa biết bao giờ về, nhưng tướng quân cứ giữ vững đóng-đình, đợi khi tôi về, rồi sẽ ra trận.

Dương-nghiệp vâng lời. Ngay ngày hôm ấy, *Hô-diên-tán* đem năm nghìn quân trở về *Biện-kinh* để đốc-vận quân-lương. *Phan-nhân-mỹ* ở tây-đình, đó hỏi *Hô-diên-tán* đã trở về *Biện-kinh* rồi, xiết bao mừng-rỡ, lại cùng các hàng tướng-tá thương-nghị mưu kế.

Mã giáo-luyện nói:

— Xin quan nguyên-soái hãy đưa chiến-thư cho quân *Liêu*, định ngày ra trận, rồi sau sẽ hàn.

Phan nhân-mỹ liền sai người đưa chiến-thư cho quân *Liêu*. Chẳng bao lâu *Tiêu-thái-lại* tiếp được tờ chiến-thư, phê chữ trả lời cho quân *Tống*, rồi họp các tướng để thương nghị mưu-kế.

Các tướng đều nói:

— *Phan-nhân-mỹ* không đáng sợ, ta chỉ sợ có cha con *Dương-nghiệp* đều là những tay võ dũng lạ thường. Mới rồi nghe nói *Dương-nghiệp* cùng chủ-tướng là *Phan-nhân-mỹ* bất-hòa, ta chính nên nhân cơ-hội ấy mà dùng mưu li gián đi. Cách đây một dặm đường có *Trần-gia cốc* là chỗ thế nơi rất hiểm, nếu được một người đem quân ra mai phục tại đấy, dụ quân giặc liền vào trong hang, rồi vây kín bốn mặt thì tất thế nào cũng bắt sống được vậy.

Các tướng nói chưa dứt lời thì *Dạtật-tế-trần* đứng dậy thưa rằng:

— Tiểu tướng này xin đi.

Tiêu-thái-lại nói:

— Nếu tướng-quân nhận đi thì có thể nên việc được.

Dạ-lật-tế-trần đem hãy nghìn quân ra đi. *Tiêu-thái-lại* lại gọi *Dạtật-tế-trần* mà bảo rằng:

— Cha con nhà *Dương-nghiệp* đều là những tay rất am-hiểu binh-pháp. Sáng mai nhà-ngươi đem một vạn quân ra trận, cũng hộ *Dương* giảchiến, nếu giả cách thua chạy, dụ vào trong hang, rồi bắn một phát súng để làm hiệu, bấy giờ ta sẽ đem quân ra tiếp-chiến.

Dạ-lật-tế vâng lệnh đem quân ra đi, *Tiêu-thái-lại* cất đặt đâu đấy rồi, lại một mình một ngựa đến trại quân *Tống* để đề-phòng bất-trắc.

Phan-nhân-mỹ tiếp được thư của *Tiêu-thái-lại* trả lời, liền cùng *Lưuquân-kỳ* thương nghị rằng:

— Sáng mai ai ra trận trước?

Lưu quân-kỳ nói:

— Quan nguyên-soái ở lại sai tướng tiếp-ứng là *Dương-nghiệp* ra trận đánh trước, rồi sẽ đem quân đi tiếp-ứng sau.

Phan-nhân-mỹ truyền gọi *Dương-nghiệp* vào trong quân-trướng mà bảo rằng:

— Quân *Liêu* đến khiêu-chiến, tướng-quân ra trận, nên phải cẩn-thận, chớ làm cho tiền mất nhuệ-khí của quân ta.

Dương-nghiệp nói:

— Ngày mai là ngày « *Thập đa* », ra trận tất không lợi. Vả khi-thế quân *Liêu* hiện đang hăng-hái, mà *Hô-diên-tán* tướng-quân còn đi đốc-vận quân lương chưa về, ta nên nói kỳ thôi-sự, mới có thể nên việc vậy.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

Il s'interrompit, hésita un moment, et dit :

-- Te rappelles-tu ces bretelles en tricot à damier que tu avais au bagne ?

Brevet eut comme une secousse de surprise et le regarda de la tête aux pieds d'un air effrayé. Lui continua :

— Chenildieu, qui te surnommais toi-même Jenie-Dieu, tu a toute l'épaule droite brûlée profondément, parce que tu t'es couché un jour l'épaule sur un réchaud plein de braise, pour effacer les trois lettres T. F. P., qu'on y voit toujours cependant. Réponds, est-ce vrai ?

C'est vrai, dit Chenildieu.

Il s'adressa à Cochepaille :

Cochepaille, tu as près de la saignée du bras gauche une date gravée en lettres bleues avec de la poudre brûlée. Cette date, c'est celle du débarquement de l'empereur à Cannes *1er mars 1815*. Relève ta manche.

Cochepaille releva sa manche, tous les regards se penchèrent autour de lui sur son bras nu. Un gendarme approcha une lampe ; la date y était.

Le malheureux homme se tourna vers l'auditoire et vers les juges avec un sourire dont ceux qui l'ont vu sont encore navrés lorsqu'ils y songent C'était le sourire du triomphe, c'était aussi le sourire du désespoir.

-- Vous voyez bien, dit-il, que je suis Jean Valjean.

Il n'y avait plus dans cette enceinte ni juges, ni accusateurs, ni gendarmes ; il n'y avait que des yeux fixes et des cœurs émus. Personne ne se rappelait plus le rôle que chacun pouvait avoir à jouer; l'avocat général oubliait qu'il était là pour requérir, le président qu'il était là pour présider, le défenseur qu'il était là pour défendre. Chose frappante, aucune question ne fut faite, aucune autorité n'intervint. e propre des spectacles sublimes, c'est de prendre toutes les âmes et de faire de tous les témoins des spectateurs. Aucun peut-être ne se rendait compte de ce qu'il éprouvait ; aucun, sans doute, ne se disait qu'il voyait resplendir là une grande lumière tous intérieurement se sentaient éblouis.

Il était évident qu'on avait sous les yeux Jean Valjean. Cela rayonnait. L'apparition de cet homme avait suffi pour remplir de clarté cette aventure si obscure le moment d'auparavant. Sans qu'il fût besoin d'aucune explication désormais, toute cette foule, comme par une sorte de révélation électrique, comprit tout de suite et d'un seul coup d'œil cette simple et magnifique histoire d'un homme, qui se livrait pour qu'un autre homme ne fût pas condamné à sa place. Les détails, les hésitations, les petites résistances possibles se perdirent dans ce vaste fait lumineux.

Impression qui passa vite, mais qui dans l'instant fut irrésistible.

— Je ne veux pas déranger davantage l'audience, reprit Jean Valjean. Je m'en vais, puisqu'on ne m'arrête pas. J'ai plusieurs choses à faire. Monsieur l'avocat général sait qui je suis, il sait où je vais, il me fera arrêter quand il voudra.

Il se dirigea vers la porte de sortie. Pas une voix ne s'éleva, pas un bras ne s'étendit pour l'empêcher. Tous s'écartèrent. Il avait en ce moment ce je ne sais quoi de divin qui fait que les multitudes reculent et se rangent devant un homme. Il traversa la foule à pas lents. On n'a jamais su qui ouvrit la porte, mais il est certain que la porte se trouva ouverte lorsqu'il y parvint. Arrivé là, il se retourna et dit :

- Monsieur l'avocat général, je reste à votre disposition.

Puis il s'adressa à l'auditoire :

-- Vous tous, tous ceux qui sont ici, vous me trouvez digne de pitié, n'est-ce pas ? Mon Dieu ! quand je pense à ce que j'ai été sur le point de faire, je me trouve digne d'envie. Cependant j'aurais mieux aimé que tout ceci n'arrivât pas.

Il sortit, et la porte se referma comme elle avait été ouverte, car ceux qui font de certaines choses souveraines sont toujours sûrs d'être servis par quelqu'un dans la foule.

Moins d'une heure après, le verdict du jury déchargeait de toute accusation le nommé Champmathieu ; et Champmathieu, mis en liberté immédiatement, s'en allait stupéfait, croyant tous les hommes fous et ne comprenant rien à cette vision.

(*A suivre*)

Những kẻ khốn-nạn

Tiểu-thuyết của ông Victor Hugo

(*Tiếp theo*)

Ông ngừng lại, ậm-ẹ một lúc rồi thì nói:

— Mày không nhớ cái bộ dây treo quần có ô vuông mà mày vẫn đeo thuở trước ư?

Brevet hình như ngạc-nhiên rùng mình một cái, rồi hoảng-hốt mà nhìn ông từ đầu xuống chân. Ông lại nói:

— *Chenildieu* kia, ngày trước mày tự xưng tiểu-danh là thằng «không-có-trời», vai bên tay phải mày bị bỏng bởi vì mày nằm lên một cái lò sắt đương đun lửa đỏ, để cố xóa ba cái chữ đầu T. F. P. của mày đi, vậy mà ba chữ hãy còn rõ rành-rành. Có phải không, mày?

Chenildieu nói:

— Thật thế.

Ông lại gọi *Cochepaille* mà rằng:

— *Cochepaille*, mày thì chỗ gần khỉu-tay bên tả, có lấy thuốc-súng đốt lên mà khắc mấy chữ niên-hiệu. *1er Mars 1815*, là cái ngày hôm Nã-phá-luân hoàng-hế ngự thuyền vào bến *Cannes*. Mày vén tay áo lên coi nào.

Cochepaille vén tay áo lên, bao nhiêu người đứng cùng đòm vào cái cánh tay nó. Một người *sen-đầm* cầm đèn chiếu vào, thì quả có mấy chữ niên-hiệu.

Ông lão tội-nghiệp bèn ngẩng mặt lên nhìn công-chúng và nhìn các quan tòa mà cười lạt, cái miệng cười lạt ấy ai nom thấy lúc bấy giờ, nhớ đến lúc nào hãy còn thương-hại. Thật là một cái miệng cười đắc-chí, mà lại là một cái miệng cười thất-vọng. Ông cười mà nói:

— Các ngài xem đó, thật tôi là *Jean Valjean*.

Trong tòa lúc ấy không còn ai là quan thẩm-phán, không còn ai là người tố-cáo, không còn ai là *sen-đầm* nữa; duy chỉ còn có những mắt nhìn thô-lỗ, những quả tim bồi-hồi nữa mà thôi. Không còn ai nhớ được chức phận mình ở đây làm gì; quan chưởng-lý thì quên đi mất rằng mình ở đó để vặn đề bẻ, để yêu-cầu tòa khép án: quan chánh-tòa thì quên đi mất rằng mình ngồi đó làm chủ-tọa, ông thầy-kiện thì quên đi mất rằng mình ở đó để bênh để cãi. Lạ cho một điều là quan tòa không hỏi câu nào nữa, mà cũng không có ai đứng lên xin giữ trật-tự, xin dẹp những sự ồn-ào. Phàm những náo-kịch, những quang-cảnh trác-tuyệt, thì ai đứng đó là cũng vai cả, không ai là người vô-can đứng nhìn. Bấy nhiêu người có lẽ không người nào tự-giải được cái cảm-tưởng của mình là cái cảm-tưởng nào; không ai tự-nhận được rằng mắt có nom thấy khi sáng rực-rỡ, nhưng ai nghe trong mình cũng như quáng như lộng vậy.

Cái sự chính phải là *Jean Valjean* đứng đấy : thì là một sự quả-nhiên rồi. Chân lý đã rực-rỡ ra đó. Một lúc về trước thì cái ăn đang nghi-ngại hoặc-hoặc, mờ tối chẳng ai biết ra làm sao, tự dưng ông này hiện ra đó, thì bao nhiêu chỗ mập-mờ khó hiểu, bỉnh như rang rỡ cả ra. Chẳng cần phải phân-giải thêm câu nào nữa, tự đó hết thảy bao nhiêu người đi xem xử án, tự hồ như có điện-quang soi tỏ, hết thảy hiểu ngay cái nguyên ủy câu chuyện rất dị-thường, mà rất sản-lạn, một người tự-ý đem mình ra đầu nạp chịu tội để khiến cho một người khác khỏi phải chịu ấn thay cho mình. Còn những sự linh-tinh trong truyện, những lúc ngập-ngừng, những nơi vắp-vịu nhỏ mọn, thì không ai nom thấy nữa, do cái chân-lý sáng-sủa nó đã che lấp hết cả đi rồi.

Cái cảm động nhất thời ấy ; thì về sau nó cũng mau qua đi mất, nhưng đương lúc hiện-thời thì lòng ai cũng phải bồn-chồn vì nó. *Jean Valjean* lại nói:

— Thôi tôi cũng không muốn tòa Đại-hình vì tôi mà náo-động lâu-lại. Các quan ngài không muốn bắt tôi thì tôi xin đi. Tôi còn phải tính xong mấy việc nữa. Quan chưởng-lý ngài đã biết nhà tôi ở đâu; tôi ở đây ra, ngài biết tôi đi đâu rồi, bất kỳ lúc nào ngài sai bắt tôi cũng được.

Ông nói thế rồi đi ra phía cửa. Không có một ai lên tiếng, không có một ai giơ tay ra để giữ ông lại. Hết thảy đều tránh sang một bên để lấy chỗ cho ông đi. Trong cái lúc ấy thì không biết ông có một cái vẻ oai-linh gì, nó khiến bao nhiêu người không bảo nhau mà cùng lùi, cùng tránh cả. Ông tử-tử mà đi qua đám đông người. Về sau cũng không ai biết rằng ai mở cửa, nhưng khi ông ra đến cửa thì cửa đã mở toang ra rồi. Khi ông đến cửa, ông còn quay đầu trở lại mà rằng:

— Bẩm quan chưởng-lý, tôi xin chờ lệnh quan-lớn.

Rồi ông lại nói với công-chúng:

— Các ông các bà ở đây, ý hẳn ai cũng cho tôi là một người đáng thương, có phải? Trời hỡi! tôi nhớ đến lúc nào rằng, xuýt nữa tôi đã cư-xử thế khác, thì tự tôi tôi cũng lại nghĩ mình rằng, có dễ người ta cũng có kẻ thêm được ở địa-vị mình mà không được. Tuy nhiên, giả-sử thế-sự không xoay ra thế này, thì hơn.

Ông đi ra. Cái cửa tự dưng có người mở ra cho ông ra, rồi cái cửa lại tự dưng có người đóng lại khi ông đã ra khỏi, bởi vì phàm người ta đã làm được thứ-đoạn tối cao-thượng, thuận với lẽ trời, thì trong đám đông người bao giờ cũng có người giơ tay đỡ hộ.

Cách chừng non một tiếng đồng-hồ, thì tòa Đại-hình tha hết mọi tội cho tên *Champmathieu*. Lão này được phóng-thích tức thời, ngày người ra mà đi, coi hết thảy ai ai cũng là điên cả.

(*Còn nữa*)

Những bản dịch đã in thành bốn quyển, một bên chữ Pháp, một bên quốc-văn, bán giá như sau này :

Quyển I	223 trang, bán.	0 $ 50	*Ở xa phải trả thêm tiền cước,*		
— II	203 — .	0 45	*mỗi quyển.*	0 $ 20	
— III và IV	156 — .	0 35	*Cả bốn quyển gửi làm một*		
— V và VI	180 — .	0 40	*cái*	2 60	

Lịch-sử các quan Thứ-sử, Đô-hộ ở nước ta trong cái thời-đại thuộc về Tàu

(*Tiếp theo*)

Chức-Lương tên tự Thiệu-khanh, người Lâm-tương, trong niên hiệu Vĩnh-hòa đời Đông-hán, người quận Tương-lâm là Khu-lân dấy quân đánh thành và giết quan trưởng-sử Lương đi một cái xe đến, lấy uy tín hiếu dụ, hàng được hơn 10.000.

Chu-Xưởng tên tự Tử-kính, người Ngô quận, niên hiệu Vĩnh hòa thứ sáu, Xưởng dâng thư cho vua nhà Hán rằng: Giao-châu ở một phương rất xa, trông vẽ kinh-sư, như trông sao Vân-Hán, nên đặt một chức phương-bá, để làm phên dậu cho mặt nam của nhà nước. Vua nhà Hán được thư ấy, liền cho Xưởng làm Thứ-sử quận Giao-châu. Xưởng lấy lòng thành yên vỗ, vừa có uy, vừa có đức, nhân dân rất sợ và mến.

Hạ-Phương người Cửu-giang, niên hiệu Kiến-khang năm đầu nhà Đông-Hán làm thứ-sử quận Giao-châu. Buổi ấy người quận Nhật-nam họp đảng đến hơn nghìn người đánh phá huyện ấp, liền kết với quận Cửu-châu, thế rất mạnh lợn. Phương lấy lời thành thực hết sức chiêu dụ, chúng đều hàng phục, vì công ấy Phương được thăng làm thái-thú quận Quế-dương; niên hiệu Diên-hi năm thứ ba, đảng cũ sót lại là Chu-Đạt dấy quân giết quan huyện lịnh, thế giặc lại thịnh; nhà Hán lại sai Phương sang làm thứ-sử quận Giao-châu. Phương vừa có ân vừa có uy, chúng có lòng sợ và mến đã lâu; hơn hai vạn người đem nhau đến hàng phục.

Cũng về đời ấy Ngô-Thức làm thái thú quận Cửu-châu, vì quan lịnh huyện Cư-phong tham-bạo, người trong huyện là Cau-Ấp họp đảng giết quan huyện lịnh rồi đem quân đánh quận Cửu châu. Nghe-thức đánh thua bị giết, vua Hán chiếu cho nhà Thức tiền hai vạn quan và cho hai con giai của Thức làm quan lang.

Chu-Tuấn tên tự là Công-vi, người quận Cối-kê, niên hiệu Nguyên-hòa năm thứ tư đời vua Linh-đế nhà Đông Hán, người quận Giao chỉ Lương-Long cùng với quan thái-thú quận Nam Hải khởi binh chống với quan Tàu, vua Hán sai Tuấn sang làm thứ-sử quận Giao-châu. Tuấn chiêu mộ gia binh ở quận Cối-kê với quân nhà nước cấp cho 5.000 người, chia làm hai đường tiến sang. Trước khi cất quân đi, Tuấn sai người sang dò xét tình thế giặc và phao đồn binh uy cho giặc sợ. Sau kẻo quân sang đánh, giết được Lương-long, hàng được và vạn người, Lĩnh ngoại lại yên.

Giả-Tôn tên tự là Mạnh-kiên, người quận Liệu-thành, đỗ khoa hiếu-liêm, thăng hai lần đến chức Kinh-triện-lịnh, có tiếng giỏi việc chính trị. Quận Giao-chỉ có đủ các thứ vật sản quí báu, như những loài sừng tê, ngà voi, đồi-mồi, có thơm và gỗ tốt vân vân. Các quan thứ-sử đời ấy, phần nhiều không có đức thanh liêm, trên thì a dua kẻ quyền quí, dưới thì bóp nặn nhân dân, khi tái tham đã đầy, lại bách kẻ thiên phương, lo chạy luồn lọt, để cầu thăng đổi đi nơi khác, vì thế lại dân đều sinh lòng oán giận, thường hay sinh sự rối loạn. Niên hiệu Trung bình năm đầu đời Đông hán, đồn binh quận Giao-chỉ tức giận quan thú quan lịnh tham ô, đẩy quân bắt quan thứ sử và quan thái-thú quận Hợp phố. Vua Linh-đế chiếu cho đình thần lựa chọn một người giỏi để bổ sang. đình-thần công cử Giả-tôn làm thứ-sử quận Giao-châu. Tôn đến quận nhận việc, hỏi xét duyên cớ rối loạn vì đâu mà sinh ra, đều nói vì sưu thuế nặng quá, trăm họ kiệt quệ không thể đóng được, kinh sư xa cách, không kêu van đâu được; dân tình cùng khốn quá không thể sống được, cho nên phải họp nhau làm giặc. Tôn liền tư giấy hiểu thị, chiêu tập những dân lụn tán, tha bớt tệp dịch, khiến nhân dân đều được yên nghiệp làm ăn, chỉ giết mấy người xướng loạn mà thôi, lựa chọn những người thanh liêm, chia bổ đi các châu huyện, mới được hơn một năm, trăm họ đều được yên vui. ở các làng các ngõ đều hát rằng: Giả-phụ lại muộn, khiến ta làm loạn; nay được thái bình, không ai làm phản. Tôn coi việc ba năm, lại dân dều sợ và mến, vua Hán triệu về, thăng bổ chức nghị-lang.

Lý-tiến tên tự là Đăng-cao, người quận Giao-chỉ, niên hiệu Trung-bình năm thứ tư, đời vua Linh-đế nhà Đông-Hán, thay Giả-tôn làm thứ-sử quận Giao-châu. Tiến xin cho quận Giao-châu cũng theo lệ các châu quận Trung quốc, mỗi năm được cử mấy người hiền-liêm mậu-tài; vua Hán theo lời. Buổi ấy vùng Kinh-man rối loạn, đường xá mắc nghẽn, mấy người ở quận Giao-chỉ cứ sang, khi đến kinh sư đã quá hạn, triều-đình không chịu bổ dùng, Tiến dâng sớ nói rằng: « Phương Nam xa cách, vượt biển qua khơi, đường đi khó khăn, ngày giờ không định, tưởng không nên theo hạn định, như các châu quận ở Trung-quốc ». Vì thế các người đến quá hạn đều được bổ dùng. Lệ nhà Hán buổi ấy, người phương Nam trúng cử khoa Hiếu-liêm khoa mậu-tài, chỉ được bổ những chức trưởng-sử ở các quận phương Nam, chớ không được bổ ở Trung-quốc, Tiến lại dâng sớ rằng; « Khắp cả thiên-hạ, đâu chẳng phải là tôi nhà vua, nay những người được lên chốn triều-đình, đều là người Trung-quốc, những người ở phương xa, không được dự vào hàng ấy » lời lẽ rất là kích thiết. Khi ấy người quận Giao-chỉ có Lý-Cầm làm quan túc-vệ ở kinh, gặp ngày tết nguyên-đán, các nước đều sai sứ vào mừng, Cầm cùng với các làng là lũ Bốc-long sắm sanh cũng hết sức nài xin việc ấy. Vua Hán bèn xuống chiếu yên ủy, cất ở quận Giao-chỉ một người đỗ khoa mậu-tài, làm quan lịnh huyện Hạ-dương một người đỗ khoa Hiếu-liêm làm quan trưởng huyện Lục-Hợp. Sau Lý-cầm làm đến chức Tư-lệ-liệu-úy. Trương-trọng làm đến chức thái thú quận Kim thành. Từ đó nhân tài phương Nam được cùng với người Trung quốc cùng kén cùng bổ, là nhờ sức Lý-iến và Lý-cầm.

(*Còn nữa*)

X. dịch ra tiếng

Tân-Dân-Thuyết

(*Dịch sách Tàu*)

(*Tiếp theo*)

TIẾT THỨ IV

Xét cái lý hơn được hèn thua để chứng sự kết-quả của tân dân và bản cách thủ-pháp

Ngày nay đang là cái thời-đại dân-tộc chủ-nghĩa lập quốc này, hễ dân yếu thì nước yếu, dân mạnh thì nước mạnh, khác nào như bóng theo hình, như vang theo tiếng, không một mảy tơ nào có thể sai lầm được vậy. Nay hãy đem đại-thể các dân-tộc trong địa-cầu, liệt thành cái biểu, để bàn về lý do thịnh-suy những thế nào.

Dân-tộc chia làm 5 giống:

1. — Hắc-sắc dân-tộc,
2. — Hồng-sắc dân-tộc,
3. — Tạng-sắc dân-tộc,
4. — Hoàng-sắc dân-tộc,
5. — Bạch-sắc dân-tộc.

Trong bạch-sắc dân-tộc lại chia làm ba:

1. — *Lạp-đinh* dân-tộc, như các nước *Pháp, Bỉ, Ban.*
2. — *Tư lạp-phu* dân-tộc, như các nước *Nga, Áo.*
3. — *Điển-đốn* dân-tộc, như các nước *Anh, Đức Hà.*

Trong *Điển đốn* dân-tộc lại chia làm hai:

1. — *Nhật-nhĩ man* dân-tộc, như *Đức.*
2. — *Ảng-cách-lỗ-tán-tốn* dân-tộc, như *Anh Mỹ*

Phàm dân-tộc trong địa-cầu, đại khái có 5 giống, mà hiện nay đang có thế-lực ở trong thế-giới là giống nào? là giống người bạch-sắc. Đang lúc còn ngày bé hạn cỗi, chưa giống nào giao-thông với giống nào thì về-nhân dân-tộc nào, cũng đều có thể sinh-sôi nảy-nở ở trong bộ-phận mình được. Nhưng cái công-lệ « thiên-diễn vật-cạnh » đã xô-đẩy loài người, khiến cho không thể không phải cùng nhau giao-thông, không thể không phải cùng nhau tranh-cạnh. Một sớm đã tiếp-xúc, đã giao-thông, đã tranh-cạnh thì cái sở một bên dày, một bên ngắn, bấy giờ mới thấy rõ.

Này hãy xem như đàn tất-suất (con dế) đánh nhau; đem một trăm con, mỗi con đã đồng một lăng thì con nào cũng tự lấy mình làm hùng-dũng. Khi đem thả chung làm một thì trong ngày thứ nhất, mười phần chết mất sáu bảy; qua ngày thứ hai, mười phần chết mất tám chín; qua ngày thứ ba thì sống sót chỉ còn một hai con mà thôi. Trong một hai con còn lại ấy, tất là những con rất khỏe, thế thì những con sức không được khỏe cho lắm tất phải nguy vậy.

Ôi! giống đen, giống đỏ, giống vàng mà gặp người giống trắng thì khác nào như nước nóng gặp tuyết, chỉ trong chớp mắt là phải tiêu-diệt, ai nấy đều biết như thế rồi, nay người giống vàng gặp người giống trắng thì tránh sao cho khỏi thất bại.

(*Còn nữa*) M.

Các việc lĩnh trưng và đấu giá

Ngày 30 août 1926 hồi 4 giờ chiều. — Tại sở Lục-lộ Bắc-kỳ ở Hanoi sẽ đấu giá làm cái nhà thương lấy cho tỉnh Hải-dương.

Việc làm đáng giá là 9.372 $ 06.

Ký quỹ tạm 150. 00.

Ngày 27 octobre 1926 hồi 15 giờ. — Tại nhà Thương-chính Hanoi và Saigon gọi lĩnh-trưng các sở và gỗ in cho các sở Thương-chính trong năm 1927. Tiền lĩnh trưng phải khai bằng bạc và bằng xu.

Điều lệ để tại tòa án nhà Thương-chính Hanoi và phòng kế-toán nhà Thương-chính Saigon.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Reproches amicaux

(Suite)

N'oubliez point vos amis, et ne passez pas des mois entiers sans leur écrire un mot.

Il n'est point question d'écrire des lettres pensées et réfléchies avec soin, qui peuvent un peu coûter à la paresse ; il n'est question que de deux ou trois mots d'amitié, et de quelques nouvelles, soit de littérature, soit des sottises humaines, le tout courant sur le papier, sans peine et sans attention.

Il ne faut, pour cela, que se mettre un demi-quart d'heure vis à-vis de son écritoire.

Est-ce donc là un effort si pénible?

J'ai d'autant plus envie d'avoir avec vous un commerce régulier que votre lettre m'a fait un plaisir extrême. Je pourrai vous demander de temps en temps des anecdotes concernant le siècle de Louis XIV. Comptez qu'un jour cela peut vous être utile, et que cet ouvrage vous vaudrait vingt volumes de *Lettres philosophiques*.

J'ai lu Turenne ; le bon homme a copié des pages entières du cardinal de Retz, des phrases de Fénelon. Je lui pardonne, il est coutumier du fait : mais il n'a point rendu son héros intéressant. Il l'appelle *grand*, mais il ne le rend pas tel ; il le loue en rhétoricien. Il pille les *Oraisons funèbres* de Mascaron et de Fléchier, et puis il fait réimprimer ces oraisons funèbres parmi les preuves. Belles preuves d'histoire qu'une oraison funèbre !

Je ne suis surpris ni du jugement que vous portez sur la pièce de l'abbé Le Blanc, ni de son succès. Il se peut très bien faire que la pièce soit détestable et applaudie.

Ecrivez-moi, et aimez toute votre vie un homme vrai qui n'a jamais changé.

Voltaire.

Lời trách bạn

(Tiếp theo)

Ngô-huynh chớ nên quên những bạn, và chớ có để lâu lửa hàng tháng không viết cho bạn một tiếng nào.

Nào có phải là viết những thư có tư-tưởng suy nghĩ sâu trọng gì, những thư ấy có lẽ cũng hơi tốn công cho kẻ có tật lười thật; viết là viết một đôi lời thân thiết, và ít nhiều các tin-tức, hoặc về văn-giới, hoặc về những cái điều của người đời, cứ họ thấy viết cho chúng đi, chẳng phải khó nhọc ý-tứ gì cả.

Như thế, chỉ cần ngồi vào nơi bàn viết độ nửa khắc đồng-hồ là xong.

Vậy thế há là một sự nặng-nhọc lắm sao?

Thư của ngô-huynh gửi cho, độ lấy làm có thú vị về chúng, cho nên độ lại càng muốn thời thường được thư từ giao-thiệp với ngô-huynh luôn. Nếu vậy độ sẽ có thể thường thường hỏi ngô-huynh những tiểu-truyện về đời vua Lộ dịch thập tứ. Ngô-huynh nên chắc rằng việc ấy sau này có lẽ sẽ có ích cho ngô-huynh và pho sách ấy sẽ đáng giá gấp hai mươi pho *Triết-học xích-độc*.

Độ đã đọc pho sách của Turenne rồi; gã ấy thật đã cắt ép lại hàng trang sách của bổng-y giáo-chủ Rez, chép lại từng câu văn của Fénelon tôn-sinh. Điều ấy độ cũng chẳng chấp, vì gã vẫn quen thói làm thế xưa nay; nhưng mà gã thật không biết làm cho vị-nhân của mình thành ra có thể-vị. Gã tôn vị-nhân của gã, mà gã không biết làm cho vị nhân của gã được tôn lên; gã chỉ tiêm miệng mà tán-dương thôi. Gã đạo-thủ những bài điếu-tang của Mascaron liên-sinh và của Fléchier tiên-sinh, rồi gã lại đem những bài điếu-tang ấy mà in lại vào những tập bằng chứng sử-ký của gã. Quí hóa thay những bài bằng-chứng sử-ký bằng một bài điếu-tang!

Về bình-phẩm của nhà thầy Leblanc, độ chẳng lấy gì làm ngạc-nhiên về những điều bình-phẩm của ngô-huynh, và cái thành-hiệu của bản kịch ấy. Một bản kịch khá ấy mà được người khen là vẫn thời thường xưa nay.

Ngô-huynh phải viết thư luôn cho độ nhé, phải trọn đời ân-yếm lấy cái người thành-thực và không có đổi lòng bao giờ này nhé.

Bông Lĩnh, Dương-phượng-Dực.

NGHỀ TẰM TANG LÀ MỘT MỐI LỢI TO

Trong lúc mùa kén hạ thấp, việc nuôi tằm thật không chắc chắn gì. Những con ngài thành ra giống vật chẳng nuôi đã mấy nghìn năm, trở nên yếu ớt khó nuôi, không chịu nổi những sự mưa gió trái tiết và hay sinh bệnh hơn những loài sâu phá hại mùa màng.

Nhưng mà trong khi người ta lấy làm ruộng thấy những loài sâu phá hại (dẫu những loài ấy cứ mỗi năm lớn lên và sinh nhiều mãi ra, thì trong một năm dẫu mấy tháng, thế giới này không thể ở được) vì nhiều cớ mà không sinh sản ra được, thì người chăn tằm lại kêu ca oán thán và đổ lỗi cho hung thần làm hại, cho không biết rằng, chính mình là người chăn tằm phải chịu trách nhiệm về việc ấy nhiều, vì mình có nhiều cách tránh khỏi sự hại ấy.

Không phải là tại gió tại bão hay là tại các hung thần giết hại tằm, như là nhiều người ở thôn quê chưa hiểu lý luận Pasteur bao giờ, và một vài người ở phố phường xưa nay vẫn nghĩ thế, là tại những giống vi-trùng cũng giống giống những loài vi-trùng sinh các thứ bệnh cho người, cho vật và cho cây.

Nếu không chữa khỏi được bệnh cho tằm, thì cũng có thể giữ được bệnh khỏi lây lan ra nhiều và giữ được bệnh không phát lại ra fa. Cách thức phòng bệnh cho tằm, cũng như cách thức phòng bệnh cho người: xem xét những con bị đau để ở riêng ra, và hãy nó đi, xong rồi rửa cho thật sạch sẽ tất cả những cái có thể truyền được trùng độc.

Làm thế nào mà biết được bệnh tằm? Ấy thường như thế, các thứ bệnh hiểu-hiện ra ngoài đều khác nhau và người ta phân biện để lắm, bệnh tằm gai, bệnh tằm bủng, bệnh tằm vôi, và bệnh tằm nghệ. Các chứng bệnh ấy đây không kể hết ra được, cứ nhìn con tằm bị bệnh thì biết. Trong mình hai ấy đầy những vi-trùng bay toát ra ngoài, rồi truyền sang những con tằm khỏe mạnh, bị vi-trùng ấy mà sinh đau. Con tằm nào bắt đầu phát bệnh thì phải biết mà để riêng nó ra và giết nó đi, đừng để cho nó làm lây bệnh sang những con ở chung quanh nó.

Các biểu-hiện về các bệnh chứng của tằm như sau này:

1. Biếng ăn rồi mình mẩy lên không thấy lớn;

2. Một mai rồi sức động không thấy mạnh.

3. Khí lực kém rồi không chịu nổi những thời kỳ đổi hình.

Vì thế, con tằm nào cũng thế, không kể vào thời nào, con nào không lớn mau bằng những con khác, con nào ăn ít, con nào bò ngủ ngồi ở trong nong, con nào sau tuần đổi hình mà ngủ dậy trưa, thì phải nghĩ là tằm mắc bệnh. Phải để xa những con khác và lấy lửa đốt chết đi. Muốn biết rõ các biểu-hiệu các thứ bệnh của tằm, thì cần nhất là phải để tằm thưa nhau; nếu tằm nuôi khít nhau quá, thì thì gì mà phân biệt được những con có bệnh, mà giữ gìn cho khỏi lây lan ra.

Những con tằm ngờ có bệnh, không nên bắt bằng ngón tay, vì rằng vi trùng ở đa nó nhiều tằm lại dính vào ngón tay mình, rồi về ý truyền sang con tằm khác, hay là dính vào lá dâu là đồ ăn của tằm.

Nếu người nuôi tằm biết rõ những sự nguy hiểm ấy, thì chắc họ không cho những nhà nuôi tằm khác ở nhà nào, hay ở làng nào có bệnh tằm truyền nhiễm, vào trong nhà tằm của mình.

Vậy bắt và giết những con tằm mắc bệnh có thể làm cho bệnh truyền nhiễm hết lây lan ra, mà cũng chưa đủ làm tiệt nọc dược. Vi-trùng hàng tỷ hàng triệu ở trong mình con tằm có bệnh, phần nhiều theo phân tằm mà bay ra và dính vào đồ ăn của tằm, nong nuôi tằm, đồ đạc trong buồng tằm, tay chân và quần áo của người chăn tằm. Vậy phải đốt mới được. Lửa mới đốt cháy được hết: giường xác vân vân. Còn dẫn người và các thứ đồ dùng không thể đốt được, thì taoạt khi thấy tằm có bệnh và sau khi nuôi lứa tằm có bệnh, phải dùng thuốc sát-trùng, nước vôi.

Nước vôi, thuốc tím, khói diêm-sinh vị v. giặt nếu và xông hơ cho tiệt độc đi.

Trong những nhà nuôi tằm đã kinh nghiệm, thì cứ nuôi xong lứa tằm, tay tằm không có bệnh mặc lòng, người ta cũng cứ tẩy uế như thế.

Xin đừng tưởng rằng các trùng độc ấy lâu ngày thì hết đi đâu: vi-trùng bệnh tằm gai, sống đến hơn một năm ở những nơi ẩm thấp, vi-trùng bệnh tằm bủng lại sống nhiều năm hơn nữa, cơ thể con vi-trùng bệnh tằm vôi ở xác con tằm chết bay ra, mấy năm sống vẫn không được. Vì vi-trùng các thứ bệnh sống giai như thế, cho nên không ai dám chắc rằng, mình có cái nhà nuôi tằm thật là sạch sẽ và phần tằm phải để trí luôn luôn, khi các thứ bệnh mới hiển-hiện ra ngoài, thì phải biết ngay mới được.

Luận-ngữ cách-ngôn diễn-ca

Tiếp theo

8. Tử viết: bất hoạn nhân chi bất kỷ tri, hoạn bất tri nhân dã.

Thích nghĩa. -- Đức thánh nói rằng: người ta học sết vì mình, đừng lo người ta không biết mình, chỉ lo rằng mình không biết được người ta hay, hay là dở thôi.

Lời dịch

Đừng lo người chẳng biết mình.
Chỉ lo con mắt không tinh biết người

9. Mạnh-vũ Bá vấn hiếu? Tử viết: phụ mẫu duy kỳ tật chi ưu.

Thích nghĩa. - Ông Mạnh-vũ-Bá hỏi hiếu? Đức thánh nói rằng: cha mẹ yêu con thường sợ con có tật bệnh lấy làm lo.

Lời dịch

Thương con thương đủ trăm chiều,
Phòng khi tật bệnh lấy điều làm lo.

10. Tử-Du vấn hiếu? Tử viết: kim chi hiếu giả thị vị năng dưỡng, chí ư khuyển mã giai năng hữu dưỡng, bất kính hà dĩ biệt hồ.

Thích nghĩa. - Ông Tử Du hỏi hiếu? Đức thánh nói rằng: nay bảo rằng hiếu là lấy nuôi cha mẹ, nhưng có biết đâu sự nuôi nấng ấy có một cha mẹ đâu, suy ra mà nói đến giống súc vật như chó ngựa mình cũng nuôi, nếu nuôi cha mẹ mà không biết tôn kính thì còn có khác gì.

Lời dịch

Những người con hiếu đời nay,
Rằng ta ta biết nuôi thầy mẹ ta,
Đến như súc vật trong nhà,
Nuôi mà không kính coi ra khác nào.

11. Tử hạ vấn hiếu? Tử viết: sắc nan; hữu sự đệ tử phục kỳ lao. hữu tửu tự tiên sinh soạn, tằng thị dĩ vi hiếu hồ.

Thích nghĩa. -- Thầy Tử-hạ hỏi hiếu? Đức thánh nói rằng: con thờ cha mẹ chỉ có dung sắc mình hòa thuận là khó. Còn như khi cha mẹ có việc con em đến phục dịch; khi con em có cơm rượu mời phụ huynh xơi, như thế có được là hiếu đâu.

Lời dịch

Con thờ cha mẹ ngày thường.
Nhất là nhan sắc dịu dàng khó thay!
Khi có việc, đỡ chân tay,
Rượu cơm thết đãi nào hay hiếu gì.

12. Tử viết: Ôn cố nhi tri tân, khả dĩ vi sư hỉ.

Thích nghĩa. -- Đức thánh nói rằng: ôn tập điều cũ mà biết thêm điều mới khả lấy làm thầy dạy bảo người ta vậy.

Lời dịch

Ngày ngày ôn tập cũ càng,
Biết thêm điều mới rõ ràng phân minh.
Tự mình chăm sự học hành,
Đủ làm mô phạm tiên sinh dạy người.

(Còn nữa).

Hải-nam, Boàn-như-Khuê.

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

MỖI DÒNG CHỮ **0$20** MỘT LẦN

Bản-quán mở ra mục này, cốt để giúp các bạn đọc báo, cần mua-bán đổi-chác thứ gì, thật rất dễ tìm mà giá đăng vào mục này lại rẻ tiền.

Giá tính cứ 0 p. 20 một dòng, các ngài chỉ mất có 4, 5 hào mà cũng có thể đăng báo được. Không những thế lại còn tiện cho ngài nào cần mua bán thứ gì, cứ xem ở lời rao vặt, đã chia ra từng mục, thật tiện mọi đường.

Giá 0 p. 20 một dòng, là tính cho các ngài không mua báo đồng-niên, còn ngài nào mua báo đồng-niên, mà khi nào muốn đăng vào mục rao hàng này, thì xin gửi cho bản-quán cái giấy cuốn báo, bản-quán xin tính rẻ đi một nửa tiền.

B. Q.

Nhà đất bán
(Immeubles à vendre)

Muốn bán một miếng đất linh 200 m2 ở Bạch-mai giá rất rẻ, Hỏi tại M. Ng.-văn-Toản, 61, phố hàng Bông, Hanoi, sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.742

Một miếng đất ngay cửa nhà diêm, ngót 500 thước vuông muốn bán; hỏi tại M. Bài-xuân-Tiến; số 9 phố Neyret, *Hanoi*. 5.743

Muốn bán một cái nhà số 85, phố hàng Cỏ (Gambetta). Hỏi ở đấy. 5.758

Bán một cái nhà tây ở Haiphong, Boulevard Henri Rivière, số 32, giá 4.500 $ 00. Hỏi tại số 7, Julieu Blanc, Hanoi. 5.804

Muốn bán cái đất số 67, phố Henri-Rivière, Nam-định. Hỏi tại Mme Nhị sage femme Ô-mê, Thái-bình. 5853

Đồn-điền, ruộng, trại
(Concession, rizières, propriétés rurales)

Muốn bán cái trại 85.000m2 ở cạnh chợ Hà-đông, trong có nhà bằng gỗ, đèn, quạt sẵn, cây cối nhiều, ai mua hỏi tại M. Đang-Thu, 37, phố hàng Điếu, Hanoi. 5.850

Nhà cho thuê
(Maisons à louer)

Cho thuê một cái nhà ở đường Trường buổi, số 7. Hỏi tại bản-quán. 5.748

Đồ-đạc
(Meubles)

Muốn bán lại một giá-hàng mới đóng bằng gỗ tạp. (6 tủ 3 quầy) chưa sơn, chưa kính, đóng rất chắc-chắn, rộng-rãi, kiểu đẹp, vốn làm hết 450 $ 00 nay xin tính rất hạ. Hỏi tại 119, phố hàng Bông. 5.807

Súng và chó săn
(Chasse)

Muốn mua một khẩu súng săn « Verney Carron » calibre 20. Hỏi tại bản-quán. 5.766

Sách vở
(Livres)

Muốn mua một pho tự-vị cũ « NOUVEAU LAROUSSE *Illustré*. Đàng 7 quyển một pho. Hỏi tại số 20, Phố Tiên-Tsin, Hanoi. 5.767

Muốn mua một « collection Đăng-cổ tùng-báo. » Ai muốn bán hỏi tại nhà báo. 5.809

Muốn mua:
(On achète:)

Muốn mua đồ xứ cổ, các hạng. Hỏi tại 97, hàng Cỏ (Gambetta) Hanoi. 5.758

Muốn tậu một con ngựa tây có thể đóng xe và cưỡi cũng được. Hỏi tại nhà-báo. 5.811

Muốn mua: tủ gương đựng quần-áo, tủ kính đựng sách-vở, bàn giấy. Giá rẻ. Hỏi tại bản-quán. 5.819

MUỐN TẬU: Một cái nhà hai tầng ở phố ta buôn bán rộng từ 100 đến 150 m2 bề ngang cửa hàng phải từ 4 thước trở lên. Cần có công sau nữa. Xin mời lại nói truyện hay viết thơ cho:

Mme Hai, số 78. Phố hàng Điếu, Hanoi. 5 856

Tìm người làm
(Offres d'emplois)

Cần dùng một người thợ-mộc thật khéo để đóng đồ vật. Lương cao. Hỏi tại số 61, hàng Bông Hanoi. 5.810

Cần dùng một người Géomètre annam và một người thư ký, biết tiếng thổ biết giữ sổ sách (teneur de livres) để đi thượng-du, lương cao, phải giấy chứng nhận tốt.

Hỏi tại: 51, Bd. Félix Faure, Hanoi. 5.843

Trường học
(Ecoles)

Trung-bắc Học-hiệu có lớp dạy vụ nghỉ hè. 5.756

Leçons de Violon. Musique. Solfège. S'adresser 4, Bd. Gia-Long. 5.801

Leçons de Français, jusques et y compris la Rhétorique.

Leçons de Latin, Cours Préparatoire et 1re Année par Professeur Français qui se rend à Domicile. Ecrire: L. P. 126, Rue Duvillier. Prière donner adresse exacte. 5.795

Lạc con
(Mức này đăng không lấy tiền)
(Enfants égarés)

Thưa các ông các bà.

Tôi có một đứa con giai lên chín tuổi, tên nó là Bân, ngày mồng 5 tháng Août (tức ngày 27 tháng 6 ta) nó trốn học mà đi chơi lạc mất, người nó tầm thước vừa phải, lúc nó đi, nó có mặc quần áo cánh trắng, mũ trắng, thắt lưng xanh, tay ốm mấy quyển vở. Vậy ông bà nào có bắt được nó, làm ơn đem nó đến số nhà 12, phố Ngô-Huyện, cạnh nhà thờ chính Hanoi, tôi xin có tạ.

Phạm-huy-Lâm, kính cáo. 5.833

Tôi có đứa con dâu 14 tuổi, người thấp đẫy, có một nốt ruồi ở đầu lông-mày bên tay phải, lạc từ hồi tám giờ tối hôm 3 Août 1926. Khi cháu lạc đầu vấn khăn satin hoa, mặc áo cánh trắng cổ-tiêu, quần vải thâm.

Ông bà nào bắt được cháu hay thấy cháu ở đâu, cho tôi chuộc, hoặc cho tôi biết tôi xin chịu tiền phi-tổn.

Nay kính tạ
Vũ-đình-Tất
4, Rue de Takou, Hanoi.
5.843

Tôi có thằng con trai thứ tư tên là Hảo, năm nay 17 tuổi, hơi thấp, mặt tròn, da trắng, trán có một cái sẹo, đầu cắp tóc, trong mặc một cái áo cánh trắng, ngoài áo trắng dài, quần trắng, thắt-lưng đa, về trợ học ở Hanoi, hôm thứ bảy 17-8-26 cháu có sự bất bình, nhà chủ trọ đánh dây-thép lên cho tôi ở Vĩnh-yên rằng: « cháu ốm nặng ». Khi nhà tôi về đến nơi thì thấy nói cháu đã đi mất rồi mà khi nói truyện hay viết thơ cho người đi theo gọi về, nhưng cháu cứ chạy thẳng đường ra đồng bãi đâu bờ sông, người theo không kịp trở về. Ngay buổi chiều hôm ấy nhà tôi và các người nhà cũng đổ đi tìm, nhưng không thấy.

Vì thế tôi sợ cháu quá giên, giại giột gì chăng, nên phải đăng mấy lời lên báo để ông bà nào biết làm ơn báo cho tôi được biết tiền phi-tổn chúng tôi sẽ xin hoàn lại, và sẽ xin thân hành đến tạ ơn.

Đội Toa
Buôn bán ở Vĩnh-yên
5849

Lật vật
(Divers)

Bỉ đựng gạo, mới và cũ, mua ở chính tại xưởng đệt ra SFATE, 18, phố Đồng-khánh, Hanoi. 5.806

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có bỏ tại bản-quán. 5.808

Muốn bán một đôi chó giữ nhà, giống chó « Hồng-Kông » rất giữ lợn.

Hỏi tại: số 4 phố Gia-Long, Hanoi. 5.822

Thưa các ông các bà,

Bố tôi tên là Nguyễn-văn-Sửu tức là Ba-Đệ, làm nghề thợ may, lên làm tại phố Caravane (Lao-Kay) đã bốn năm năm nay không có tin tức gì về, vậy xin các ông các bà biết chỗ bố tôi làm ở hiệu nào trên Lao-kay, hay là bây giờ ở tỉnh nào xin làm phúc cho chúng tôi biết chỗ ở cần bố chúng tôi để chúng tôi được gặp thì chúng tôi được đội-ơn các ông các bà lắm lắm. Các ông các bà có lòng chỉ bảo cho thì cứ viết thư về cho M. Huấn, Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi biết, còn tiền Timbre đán thơ hay là tiền giấy thép báo tin thì M. Huấn sẽ hoàn lại phân-minh.

Nay kính cáo
Mạo nhớn và Mạo con
5.828

Tên tôi là Nguyễn-cao-Thanh quán ở làng Khê-tang, tổng Đại-định, huyện Thanh-oai, tỉnh Hà-đông.

Tôi có lời nhờ quý báo làm ơn cho tôi một việc như sau này: Nguyên sự tôi tên là: Vũ-thị-Lạc, 63 tuổi, dân trực, tóc hoa mơ, chột một mắt về bên tay phải, và gẫy một cái răng hàm trên:

Bị bệnh điên đã hơn hai mươi năm nay, lúc tỉnh lúc mê, đã đi hai ba phen, tôi đã tìm về được, đến ngày 26 tháng năm annam thì lại đi mất tôi tìm đâu cũng không thấy nữa, vậy ông bà nào trông thấy người hình dạng như thế, xin làm ơn cho tôi biết tin, xin đề như sau này: M. Nguyễn-cao-Thanh, rue du Riz (cửa chợ Đồng-xuân) n° 46, Hanoi, tôi xin đến nhận và xin hoàn những tiền phí tổn.

Hay là có chết ở đâu, ông bà nào có thấy cũng xin làm ơn mà cho tôi biết được như thế, tôi xin cảm tạ vô cùng và bồi tiền tốn phí. 5.834

Hoa Đào Trước Gió

(NAM-TRUNG TINH NỮ-LANG)
(Nghĩa-hiệp tiểu-thuyết)

Sách dầy non 200 trang. Giá bán 0 $ 65. Cước phí 0 $ 20. Mua buôn trừ 15 phần. Thư và Mandat xin gửi cho:

M. BÙI-KHẮC-HỌC
Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.
5.855

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ ra những tiền đổi chỗ ở, cần thì bản-quán không nhận lãnh gì trả bằng con-niêm cả.

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI:

QUYỂN THỨ NHẤT, QUYỂN THỨ NHÌ, QUYỂN THỨ BA VÀ THỨ TƯ, QUYỂN THỨ NĂM VÀ THỨ SÁU

« NHỮNG KẺ KHỐN NẠN »
(LES MISÉRABLES)
Soạn-giả: Victor Hugo
Dịch-giả: Nguyễn-văn-Vĩnh
VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BÁN: Quyển thứ 1, mỗi quyển. . . . . . 0 $ 50
— — 2, — 0.45
— — 3-4, — 0.35
— — 5-6, — 0.45
2 tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển 0.20
— *cả 4 quyển gói làm một* . . . 0.40

Quyển thứ ba và thứ tư đóng chập một.

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Mặt pha lêm
có phát ẩn-quang
ĐẢM-BẢO 20 NĂM
Giá..... 11$50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
29, Phố Paul Bert, — HANOI
3011

Cải-lương Hí-viện
RẠP HÁT MỚI
42, Phố Hàng Bạc, Hanoi
SẮP SỬA DIỄN
KIM-VÂN-KIỀU
Hát chèo cải-lương
Tối thứ bảy 21 Août
diễn :
LÒNG NÀY AI TỎ ?
Bi kịch
Hát chèo cải-lương
Diễn lần thứ hai.
Ra trò tại cảnh bờ hồ Hoàn-Kiếm.
Lần này in lại chương-trình kể rõ ràng sự tích.
Tối chủ nhật 22 Août
diễn
TRẬN CƯỜI
« KHÔN TRẺ, BÉ GIÀ »
Sự tích rất hay điệu-bộ rất khéo, câu vàn giọng hát nghe rất thú-vị, xem đi xem lại mà vẫn không chán.

Dépuratif Ribal
Thuốc tẩy huyết và tiêu độc
Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.
Giá tiền : **1$30**
Pommade Ribal
Làm cho dỡ đau, trừ trùng độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.
Giá tiền : **0$80**
BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
81, phố Paul-Bert, Hanoi
3012

NHÂN DIP BẮC CAO
Không đâu có hàng rẻ bằng
Bản tiệm vừa mới nhận được ở bên Tây gửi sang những món hàng sau này : Giấy gai tốt để khâu bao, cũng là các thứ *Bao gạo Mục Xanh, rực Tím, bao cô*, ban mới. Đều có cả. Hiệu tôi lại có bán các thứ *Nước Hoa, Sáp Thơm* và *Dầu Mấy hiệu « ETRAC »*. Khắn dịp giá tiền bạc tây cao, cho nên tôi mua được những thứ hàng trên này rẻ lắm. So giá bây giờ với mấy tháng trước, thì mỗi đồng bạc ba tới 3 $ 25, vậy bởi giá được bao nhiêu tôi xin kiên các qui-khách kết cả. Qui-khách chiếu-cố đến mua hàng ở bản hiệu sẽ biết cho là sự thực, chứng xin mua ngay. Kẻo cái dịp này chính là cái buổi mà những món hàng trên này bán chạy lắm. Kính cáo.
ĐỐC-LONG, 80, Rue des Pavillons-Noirs (số 80, Phố Hàng Mã-Mây) Hanoi
3041

Chè mới đã đến
Bản hiệu vừa mới nhận được các thứ chè liên tâm và ô-long mới như sau này :
Chè Kim thái liên tâm ô-long
» *Kóng-thái* » »
» *Tâm-nguyên* » »
Chè như-ý liên-tâm
» *Tam-hi* »
» *Ngũ-phúc* »
» *Long-thái* »
» *Kim-mậu* »
» *Minh-thái* »
» *Tân-thái* »
Những thứ chè này là rất tốt, cánh nhỏ và nước xanh, mà mầu hương lại đượm. Chỉ có bản-hiệu sang trước hơn cả, mà bản đã được nhiều người công-nhận cho là một thứ chè tốt. Vậy bản-hiệu xin mời các ngài chiếu-cố cho. Bản-hiệu lấy làm hân-hạnh lắm.
KIM-THÁI *kính cáo*
3 Rue des Cantonnais Hanoi.
3056

Furan — **DỊP ÍT CÓ** — **Pervenche**
BÁN HẠ GIÁ TỪ NGÀY 25 ĐẾN NGÀY 31 AOUT. CHỈ CÓ 7 NGÀY THÔI

Lò-so trục xe kéo (pousse-pousse) tay Ang-lê. Một đôi :	6$20	Moyeux xe-đạp mạ kền tốt thượng hạng, hiệu « SAF ». Một đôi :	1$20
Lò-so trục xe kéo (pousse-pousse) tay cuộn tròn. Một đôi :	3.50	Xích hiệu « FURAN ». Một cái :	0.70
Vòng bánh xe kéo. Một đôi :	2.90	Tay-hoa xe-đạp với écrous. Một trăm :	0.80
Tay-hoa xe kéo 18 với écrous. Một trăm :	1.65	Bàn đạp răng cưa hiệu « SAF ». Một đôi :	0.65
Trục xe kéo. Một cái :	7.50	Bô-lip (roues-libres) hiệu « SAF ». Một cái :	0.80
Bánh cao-su MICHELIN (enveloppes 900×50 và chambres). Một cái :	1.10	Carter bằng tôn sơn đen. Một cái :	4.50
Yên xe-đạp hạng thường. Một cái :	1.10	Tay-lái (guidon) demi-baissé lối xe thi. Một cái :	0.65
		Tay-lái (guidon) kiểu « TRIALS ». Một cái :	0.80

Hàng gửi theo lối lĩnh-hóa giao-ngân (contre remboursement)
Gửi thư đến cho M. DEBIOLLE
59, Avenue du Grand Bouddha — HANOI
GIÂY NÓI SỐ 520
3057

MUỐN ĐỠ TỐN TIỀN
Muốn cho quần áo được trắng trẻo và thơm tho : Các ngài nên mua Savon « HIỆU ĐẦU THỎ » (Le Lapin) là một thứ xà-phòng rất tốt, không hao, đã nổi tiếng ở khắp cõi « Đông-pháp » này :
Ở Hanoi và các Hiệu tạp-hóa lớn các tỉnh đều có bán.
Mua buôn xin hỏi Hiệu Đắc-Bằng, N° 72, phố hàng Bồ Hanoi.
Giây nói số 341.
P. S. Xà-phòng hiệu « ĐẦU THỎ » này đã duyệt tại Tòa, bản-hiệu giữ độc-quyền, cấm không ai được làm giả.
2064

VỆ-SINH-BÁO
Direction : 59 Rue Paul-Bert — Hanoi — Téléphone N° 96
Tòa báo VỆ-SINH đến nay đã nhận được *ngót một vạn bức thư xin gửi cho báo biếu không*. Vậy chỉ nay mai là *nốt số báo biếu không* và Báo-quán không nhận giấy xin nữa. Vậy ngài nào còn chưa gửi tên đến thì nên kíp gửi, kẻo muộn.
Nay làm sổ mới, vậy ngài nào *xưa nay vẫn nhận được báo, cũng cứ viết thư về cho* thì mới có tên, và sau mới còn có báo biếu gửi đến.
Cho tiện việc vào sổ, xin các ngài *viết thư thật vắn-tắt*, và cốt nhất là *biên tên và chỗ ở cho rõ*.
Ở góc bức thư, xin *để to tên tỉnh* các ngài ở vào nữa, để khi đến nơi, xếp ngay thư tỉnh nào vào tỉnh ấy cho tiện.
Vệ SINH BÁO
3002

SÁN-NHIÊN-ĐÀI
Tối thứ bảy 21 Août
CÙNG ĐỒ NGỌ HIỆP SĨ
Tối chủ-nhật 22 Août 1926
HỮU CHÍ CẢNH THÀNH
3008

CÁC LỚP HỌC TẠI TRƯỜNG HỘI TRÍ-TRI
Đến ngày thứ sáu, mồng 3 tháng 9 tây, trường Tri-tri sẽ mở các lớp học như sau này :

Lớp nhất	học-phí	2 p. 00
Lớp nhì	—	1 p. 50
Lớp ba đến lớp năm	—	1 p. 00

(Con các ông hội-viên được từ 0 p. 50

Ai xin học phải đưa các giấy như sau này :
1. đơn xin học :
2. hai tờ giấy khai sinh ;
3. hai cái ảnh.

Những học-trò cũ không phải đưa giấy má gì cả.
Các đơn xin phải có người nhà (phụ, huynh) đưa lại nhà hội, phố hàng Quạt, số 59. Chỉ nhận đơn xin học trong hai ngày 1er và 2 septembre thôi (sáng từ 7 giờ đến 10 giờ chiều từ 3 giờ đến 5 giờ).
Hội Tri-tri lại cáo.

Hoàng-Quang-Thiện 進
BIJOUTIER
CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF
91, Rue des Changeurs, Hanoi
Nhà làm đồ vàng, bạc rất khéo và cẩn thận.

Giường Hồng-Kong bằng sắt có bằng đồng. Kiểu mới thực nhã và thực bền. Man mang-cầu. Chan, nệm, gối nhồi bằng gạo cỏ Algérie. Các đồ dùng trong phòng ngủ : gương soi, chậu, vân vân . .
Sơn lại giường. Chữa lò-xo giường. Lò-xo, ruột-gà để làm đệm auto, ghế, đệm xe.
Xin gửi thư tắt tới khai-giá có các kiểu giường tại hiệu :
TRỊNH-XUÂN-NGHĨA
7, Rue du Chanvre, Hanoi
3.058

Tại hiệu CHARMEUSE
Phố Liễn-trì, số 43, HÀ-NỘI
(Cuối đường hàng Kèn, bên tay phải, sau Hội-chợ)
CÓ BÁN :
Các thứ mũ đàn-ông, đàn-bà, trẻ-con ; — tất tay, tất chân, khăn quàng cổ ; — áo đàn-bà, con-gái ; — tạp hóa ; — giầy đàn-ông ; — khăn bàn, khăn ăn, khăn mặt, khăn tắm, khăn giải giường ; — các thứ vải ; — áo *sơ-mi* đi lễ, người lớn, trẻ-con, áo *sơ-mi cellular*, áo-ngủ ; — đồ chơi ; — kẹo ; — rượu *Champagne* ; — nước-hoa ; — vôn-hoa, vân vân.
Hiệu « CHARMEUSE » **BÁN THEO GIÁ QUAN TIỀN TẤY RẤT RẺ.**
3064

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!
Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Các thứ rượu nho càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.
Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.
Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*
Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho lĩnh-chất người bản-xứ.
Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.
3001

HÀ-ĐÔNG

Tay đại hợm ở làng Mọc Chinh-kinh. — Độ này ở trong làng trộm cắp luôn, mới tháng trước có tay đại hợm vào dắt mất một con trâu đáng giá 85 đồng của người làm ruộng. Hôm 11 ta đương buổi trưa vào hỏi mười một giờ, quân gian dám cả gan vạch rào vào vườn, rồi thò dao vào cửa sổ trong buồng một người ở xóm đình, lấy mất một cái áo sa tây trơn mới, với một cái gương.

Ngẫm đâu trong làng vẫn có bọn du thủ du thực, tụ họp nhau chơi cờ bạc dong dài, rồi đi hiếm quanh ở trong làng.

Mong rằng những nhà có trách nhiệm tuần phòng, nên gia tâm cấm một và cho lắm nã bắt những bọn ấy đi, thì trong làng mới được yên ổn làm ăn.

L. lại cáo

KIẾN-AN

Một ông Huyện mất cắp. — Vừa rồi một ông huyện trong bản tỉnh bị mất trộm cái ví da, trong có 129 đồng bạc và các giấy má vật.

Hai tên ăn cắp cái ví ấy là tên Trần-phái-Văn và Trần-v-Văn nay đã bị bắt để xét.

THAI-BINH

Nói rõ vết tích binh vỡ đê. — Hai 5 giờ sáng ngày 20 tháng 6 ta, đê cửa Luộc bị vỡ, ngày hôm sau nước chảy về huyện Hưng-nhân, rồi xuống mã Duyên-hà, Thần-khê, khi vỡ đê cửa Luộc thì đê An-xá và giáp Công-bàn, thuộc huyện Duyên-hà cũng vỡ luôn, những làng gần đấy như Hà-nguyên, Phúc-hải thì nước vỡ Duyên-hà trên lên trước, rồi nước ở Cửa Luộc chảy xuống sau, hai bên nước đồn lại càng ngày càng sâu, khắp trong hạt nhà thấp thì ngập đến nóc nhà, cao thì ngập mái danh, nhà thì chạy lên để làm tập mà ở, nhà thì bắc sàn mà ở. Còn những làng xa đê và ty thấp, thì nhờ có quan tỉnh và các quan sở tại thuê thuyền đi cứu đem lên đê được nhiều, cho nên không có ai chết về sự ngập lụt, chỉ tỉnh làng Hà-xá ở ngay chỗ vỡ xói vào, cũng không chết một người nào, chỉ có những người tiếc của theo vớt và nhờ chân sa xuống chỗ sâu, bị chết đuối độ giảm bảy người mà thôi, trâu bò không kịp chạy chết mất độ mươi hai con, còn thì họ đem lên đê và đem gửi Hà-nam, Hưng-yên được cả. Dân gian bị thiệt hại nhiều nhất là ngô-thóc, vì không có chỗ cao mà chứa. và xa đê chạy lên không kịp. Sau khi đê vỡ, quan trên phái lính và đi tuần, cho nên chưa từng xảy ra một đám cướp nào, chỉ có đôi ba đứa ngỏ-ẻo đôi chỗ thuê cho người ta, khi đêm tối vắng vẻ lẻn vào đề mò ít ngô-thóc, dân gian hộ hoàn lên lính đi tuần bắn một vài phát súng để thị oai, dân thấy một cái thuyền nào, một chỗ kêu lên, chỗ khác cũng kêu lên, phát hiệu đánh rõng liên thanh, tưởng như là đám cướp thật, rất cục lại chẳng có gì cả. Như một chiếc thuyền chở dân bị lụt xuống tỉnh Thái-bình, khi giờ về đến giữa đồng làng Trào-dương, trông thấy tưởng là thuyền cướp, nỗi hiệu nhờ năm sáu chiếc thuyền đuổi đánh, các làng khác nghe hiệu kéo nhau ra đến hai trăm cái thuyền nan con ra vậy đánh, nhờ có lính đi tuần, nhận biết là thuyền ti nọ chở người, kẻ lên thời chẳng mời chịu thôi.

Ấy là hiện tình dân bị lụt ở huyện Hưng nhân, chính tai được tai nghe mắt thấy,

Đê huyện Hưng-nhân gồm đại-hà, trung giang, tiểu giang dài đến 40 km, ba mặt đê mặt nào cũng xung yếu, năm 1915 và năm 1918, cũng An-nhân sụt nước chảy vào đồng 5, 7 ngày lại giữ được, năm 1921 xuýt nữa vỡ đê Lưu-xá năm 1924 xuýt vỡ đê Hải-triều hễ năm nào nước sông lên to, thì rất nguy hiểm. Năm nay tự ngày 17 tháng 6 ta, nước sông mới lên, quan dân đã ra làm coi giữ, nhưng đến ngày 19 ta nước lên mạnh quá, tự đê Thanh-nga đến Đào-hành, nước tràn qua mặt đê đến 30 km, mà nguy hiểm nhất là đê Thanh-nga, An-lộc và chợ Đồn. Hôm ấy quan lục-lộ và quan thương-tá về kham đê Thanh-nga, lại về qua sở chợ Đồn, khi bấy giờ đê Hà-lão mới gần tràn, ông huyện bắt phu các tổng nội đồng lên hộ đê Thanh-nga, còn những làng dưỡn đê thì làng nào hộ đê làng ấy. Nguyên chỗ đê Hà-lão có hai lần đê, đê ngoài cao, phía trên có cái chợ là chợ Đồn, phía dưới đê lở xuống một nửa, đã sở Lục-lộ chất đất trên mặt, đê trong đắp vòng hơn 30 thước tây, đắp toàn đất cát cả, mà thấp kém đê ngoài 2 thước ta. Chiều hôm ấy nước tràn qua đê ngoài, không vượng đê không hộ được, các quan bắt đắp sơn chạch giữ đê trong, ông trợ-tá ở đê Phác-hải, An-nhân, Lương-ngọc thấy đê nứng lắm, bắt phu cắm cọc giữ các cửa sông, chiều về qua Lưu-xá, Hải-triều, thấy nước sông tràn qua đê, bắt phu cắm con chạch để ngoài giữ, tối về đến chợ Đồn, thấy đê ngoài tràn mà đê trong đương đắp con chạch, sự đắp không kịp nài với ông nội đồng tổng lấy phu Thanh-triều ra làm 7, 8 giờ tối các xã bắt được hơn 300 phu, lại được cụ Đạo ở làng Hà-xá cũng ngăn lại đê, đem hết cả giáo dân ra hộ cứu, ông Trợ-tá ngồi suốt đêm ở đấy, ông huyện tại khi ở Thanh-nga, khi lại về đấy, vì ở chỗ Thanh-nga cũng nguy hiểm lắm, dân đã mất lòng bỏ cả. Khi sắp tràn có cả quan thương-tá ở đấy nữa. Đêm hôm ấy nước lên mau quá gió to, hai giờ đêm thì nước đầy vực giữa và tràn qua đê trong, các quan bắt lấy rơm bồi phên liếp cành cửa ngăn cản lại không được, đến 5 giờ sáng ngày 20 thì đê trong vỡ độ 3, 4 mươi thước tây, còn đê ngoài mặt quãng tràn sâu, một quãng lở một ít, các quan bắt đem phu tre ra, chỉ làm 2 quãng cầm đê ngoài, cầm đến 10 giờ mỗi quãng đã cầm được một dịp cầu, nhưng nước xói vào mạnh, đến trưa thì trôi hăng đi mất, ông trợ và ông huyện, định bỏ ra trăm nuối bạc thuê cầm lại, nhưng phu cầm nổi rồi không thể chống lại được nữa, nếu cầm cũng lại trôi hăng đi mất thôi. Trưa hôm 20 quan Tuần-phủ về, sức lấy phu tre để nèm sau hợp long, đến ngày 22 quan tuần-phủ lại về có gửi ông huyện là không biết phòng trước để đến nỗi hại dân như thế.

Kỳ giả thiển nghĩ rằng chỗ cửa Luộc đê ngoài tuy là phố đê, nhưng là đê cũ mà cao hơn, đê trong dân to, nhưng thấp lắm và mới đắp bằng đất cát, sự thất cơ tại hồ đê ngoài giữ đê trong. Nhưng hồi trưởng lại thì bấy giờ nước lên xói vào mạnh quá, đã đã xô sạt xuống vực, dẫu giữ đê ngoài cũng không thể nào chống cự với hà-bá được. Than ôi! chẳng qua là giời cố làm hại mấy hạt dân chúng ta đó thôi.

Dân bị lụt chỗ ở chẳng có, chỗ ăn thì không, cần được năm ngô nắm gạo chẳng qua độ thân được năm ba ngày, rồi ra thì từng đói không biết thế nào ; vì lại cách ăn ở trên mặt đê chật hẹp hầu thôi, tất rồi sinh ra tật dịch, tình cảnh rất là thảm thương, không bút nào tả cho hết được. Ta là người Việt-Nam, nào những nhà từ thiện, nào những kẻ hăng tâm, mau mau xuất tài xuất lực để cứu giúp những dân bị lụt cho khỏi thảm lường. Kỳ giả lấy làm mong lắm !

Trần DI

SƠN-LA

Cuộc tự ý trợ quyên giúp cho tiên tây được tăng giá. — MM. Monteurs de l'Ecole Professionnelle 23f. Vũ-đan-Quế, commerçant 115f. Détachement Garde ind. Vạn-yên 197f 75. Saint Poulot Adr. des S. G. 550f. Vũ hòa-Thanh, 275f. Đỗ xuân-Sinh 165f. Trần-thị-Hai, commerçant 137f 50. Ng-văn-Hè, S. P. 55f. Ng-văn Quế, chef de quartier 187f.50. Cộng 1.655f.75.

THÁI-NGUYÊN

Cuộc tự ý trợ quyên giúp cho tiên tây được tăng giá. — MM. chef de congrégation Thái-nguyên 2.100f. Grazziani, capitaine Chợ-mu 575f. Vũ-Tuất, vétérinaire indig. 115f. Vũ-Du, secrétaire 45f. Dương-quý-Biên, tri châu 115f. Lê-Toán, médecin indig. 69f. Ng-văn-Nhạo à Chợ-chu 22f. Ng-tứa-Hậu, tri-phủ 10f. Deschamps, garde principal 455f. Gardes et garde indig. Đến du 227f. Tri-huyện de Phú-lương 170f.63. Secrétaires Mines Phan-mễ 125f.13 Carrère payeur 5.0f.

TUYÊN QUANG

Cuộc tự ý trợ quyên giúp cho tiên tây được tăng giá. — Madame Alexandre 1.000f. MM. Resset, 250f. Denise Alexandre 25.f Vincenot ingénieur agr. 500f. Nguyễn-ngọc-Liên 60f. Mễ-văn-Tu 25f. Đỗ-v-Hịch 22f. Hà-ngọc-Dzu 15f, Đinh-Quý, Bùi-v-Nham, Ng-đình-Côn, Ng-ngọc-Trinh, Ng-văn-Công, Ng-văn-Giay, Ng văn-Qui, Ng-văn-Da, Tống-xuân-Sắc, Ngưu-Tàu đều 1 đ m pos es mỗi vị 10f. Trần-đức-Quế poste 15f. Ng-huy-Vân, postes 35f. Cellier, postes 25f. Cộng 2.512f.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Dân vỡ quan. — Ngày 17 août 1925 hồi 3 giờ chiều, tương chức làng Tiên-cựu đã đem thuế nộp tại tòa sứ tỉnh Thanh-hóa, vì rằng dân tỉnh đang kiện với quan sở tại, nên mới làm sự lôi thôi như thế. Dân làng này hồi tháng trước đã có cuộc biểu-tình ngót trăm người lên tòa kiện bạn sở tại, chưa rõ xét xử ra sao.

NHÀ BÀO-CHUỒNG
Tức là hiệu BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :
ABLENNOL
Lại thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần-hiệu.
Chế toàn bằng chất : Santalol
chất : Salol
và chất : Uro tropine
Giá : 1$80 một hộp
3003

KỲ TÊN KHÔNG RÕ
Báo-quán tiếp nhận được người mua báo khi có việc gì viết thư đến thời bản-quán, thì nhớ biết rõ số tờ ở từ giấy gửi báo, hoặc là giấy cho bản-quán, giấy quán ấy, để cho bản-quán tiện tìm kiếm. Kẻo nên ngài thường thay-đổi tên, vẫn tắt, hoặc thôn-quê, không nơi đường-phố, nhanh ra phiền lắm, bản-quán rất lấy làm có sự bất tiện.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khắp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$80 một ống sáu cachets

祥和裕
YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiều, hàng tân nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ
Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ như the, nuprn, lĩnh, lụa, hàng, quế, vân vân...) và hàng Saigon như lĩnh, the, vân vân.
Nay mới có đủ các mặt, lông thâm, mogn đen và mặt màn rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng tấm, chứ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.
Quí-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản hiệu sin gửi contre remboursement.

Cẩn-bạch
YU-WO-TSEONG

3015

Dù các ngài dau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng :

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.
Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là :
Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán : 0$85 một lọ
Hỏi tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi

3002

Trung Bắc kỳ Lâm sản Công-ty

(Hàng Bào-đài, Rừng Phố-vị, Rừng Bạc-cương)
Chính sở tại Hanoi, 63, Phố hàng Đồng
ĐIỆN THOẠI SỐ 150

CỦI, THAN,

GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tốt có tiếng cả cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà.
RỪNG, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.
Có thường lại Đáp-cần, Tân-viên, Đế-mã.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. **Chủ-nhật, thứ năm nhà cũng cứ bán từ tám giờ sáng.**

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc :

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính nên uống mấy đợt.

Giá tiền 0$90

Nhà Ba-chuông
TỨC LÀ HIỆU
BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu. Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu, thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rào phồi, làm cho hay ho vật.

ẤY LÀ :
THUỐC NƯỚC
BỔ HUYẾT
MÁU BỔ 1$40

3001

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Để năm mươi năm nay nhiều người cũng đã biết nước có chất sắt là một thứ bổ ích cho họ, nên họ bắt chước mà nung những danh sắt cho đỏ rồi bỏ ngâm vào bình đựng nước. Như thế thì nước ấy không bổ ích gì cả, vì nếu người ta muốn cho thuốc với sắt mà ngấm vào trong thân thể được thì tất phải chế tạo ra cũng giống như nguyên chất của thứ ăn mới được. Chính một ông đại danh-y là quan bác-sĩ Rabuteau ở Ba-lê, ngài đã tìm ra cái ích lợi của sắt mà chế lẫn với thuốc để ngấm vào thân thể, là thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thực là công-hiệu lạ lùng.

Chỉ dùng vài lọ, đỏ da thâm thịt, sức lực mạnh mẽ, khỏe mạnh lạ lùng, trong mình khoan khoái.

Ăn uống để tiêu và lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng Bào-chế lớn đều có bán cả.

3045

Mal de Dos et Acide Urique

L'acide urique est un poison qui reste dans le sang par suite de la faiblesse des reins.

Si vous êtes sujet aux douleurs rhumatismales, au Lumbago, à la sciatique, aux douleurs de reins et si vous éprouvez de nombreux malaises, songez à l'acide urique qui, probablement, empoisonne votre sang.

Faites-le disparaître en employant les Pilules Foster. Vous serez vite satisfait de les avoir prises.

C'est un traitement qui, en purifiant le sang, a une action favorable sur la santé en général.

Il est surtout recommandé aux arthritiques d'employer les Pilules Foster par cures régulières. Ils sont certains d'en retirer un véritable bien-être.

PILULES FOSTER pour les Reins et la Vessie

La boîte : 7 fr. 50 — La double-boîte : 14 fr.
Toutes Phies ou t°, H. Binet, Pharmacien, 25, Rue Saint-Ferdinand, 25, PARIS (17e).

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RÙNG NÊN DÙNG THUỐC

QUINOFORME

hoặc ống, hoặc viên

Đại lý ở các thuộc-địa Pháp bán chung một thứ thuốc này.

Bán nhà thuốc LAROZE, D.-E., Rue Philippe de Girard — PARIS, 4e

DẦU "CRÉSYL" THIỆT
và sự hiệu nghiệm chắc chắn đã thử theo cách bác học, thí có một mình Jeyes hiện

CRESYL-JEYES

ĐỂ TẨY TRỪ BỊNH OAN — LÀM HẾT HƠI ĐỘC ĐỊA — HẾT MÙI HÔI HÁM

PHÒNG NGỪA BỊNH OAN — tinh-nghiệm thâm, chẳng ta bịnh giáo-trùi, thiên-thời, tê-thấp, ôn dịch thú vật.

THIỆT HỮU ÍCH — trong xứ thuộc địa, để dùng mà rẩy nhà cửa khắt dọc-đường, để rẩy trong đồng hồ, cho bịnh lây cho khỏi đó qua.

KHÔNG CÓ CHI LINH NGHIỆM BẰNG — mà trừ các vật thú dữ, trong vỏ, muỗi mòng, bọ chét, gián mối và nhện-nhện.

Có một mình thứ dầu "CRESYL-JEYES" đặng trọn trợ hết hết hiệu mọi thứ.

MẤY CHỮNG CỨ ĐÁNG CHUỘNG lấy bên sau trong cả mấy hộp "CRESYL-JEYES"

Cách chế-tạo tối-tân của Pháp
HOTCHKISS

Một cái kiểu độc-nhất vô-song. — 12 mã-lực. — Về đường lịch-sự và về đường cơ-khí cũng hơn các kiểu có tiếng nhất thế-giới, mà lại hơn các kiểu khác về đăng giá rẻ và về sự tinh-vi của các lối chế-tạo Pháp.

Vừa có những tính-chất hay của các kiểu xe nhỏ và các kiểu xe lớn.

ĐÓ LÀ KIỂU XE :

« LE JUSTE MILIEU »

Xưởng xe ô-tô BOBILLOT

3010

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU
DOCTEUR CASAUX
DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y-KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gè, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiến-hiệu lạ thường — Không sót
Đỡ lâu khỏi hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt. . . . . 0$90

ĐỘC-QUYỀN BÁN TẠI :
PHARMACIE CHASSAGNE
59, RUE PAUL-BERT, HANOI

SỨC DẦU
Pétrole Hahn
Mượt tóc và không dụng tóc

Sức một bận thơm được lâu lắm

Bán tại : L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoï, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saïgon, Pnom-Penh.

3007

LAN-PHƯƠNG

79, Hàng Đào, Hanoi

Bản-hiệu chuyên làm khăn xếp đã lâu năm, làm được kiểu dáng đẹp để chắc chắn hơn mọi nơi. Nay có làm cả mũ nút chai (liège) đã các lối. Hàng gửi lĩnh hóa giao ngân, nhưng phải gởi một phần tiền trước.

Khăn 7 nếp không kể chữ nhân
Nhiễu tây, . . . 3$80 - 3$00 | Lượt, . . 2$50 - 2$00 - 1$20 - 0$60
Mũ nút chai : 3$00 - 2$50

Rất thuốc bột
SUDOL
thì tác khắc tuyệt nọc
RÔM-SẢY

Lúc đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudol thì thấy dễ chịu lợ thường, mà sau rôm-sảy không mọc lên được nữa.

Thuốc này quý vô cùng, mà giá lại rẻ.

Một hộp lớn : 0$50

Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng tiền
HANOI

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bịnh đi rần, sưng đa dày, đau đa dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bịnh khác nữa.

Muốn khỏi các bịnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$40

Có bán tại Nhà Ba-chuông, Hanoi

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

TẠI GIAN HÀNG BÁN NƯỚC HOA

EAU DE COLOGNE, essences diverses, lọ đẹp.	*Một lít :*	2$50
EAU DE COLOGNE ambrée « GRENOVILLE ».	*Một lít :*	4$95

TOUT PIVER

EAU DE COLOGNE « PIVER »	*Một lít :*	3$50
— *supéressence.*	*Một lít :*	2$70
— *ambrée.*	*Một lít :*	3$60
PARFUMS « PIVER » vallée des Rois.	*Một lọ :*	3$15
— *Pompéia, Floramye, Azurée. Trèfle incarnat, Printanel.*	*Một lọ :*	4$15
Phấn « PIVER », ess nces diverses.	*Một hộp :*	0$52
LOTIONS « PIVER »	*Một lọ :*	0$90

3005

Hiệu bào-chế J. BLANC
L. BLANC kê-nghiệp

Lập từ năm 1886, tục thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐỀN ĐỖ MÀ HOI :

ERO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và dân bà ở cữ* . . . . . *Một lítre :* 2$40
Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

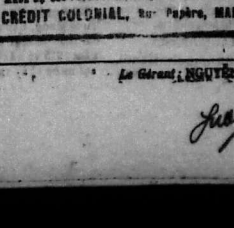
ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước.* *Một chai :* 1,25

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt.* - *Một chai :* 1,25
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phải rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm.* . . . . . *Một chai :* 1,25

GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều.* . . . . . *Một chai :* 0,50

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay
Tiền gởi hàng phải do người mua phải chịu

VỚI 20 QUAN, QUÝ-KHÁCH CÓ THỂ KIẾM ĐƯỢC

500.000 quan

Muốn được thế, thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

Lần nào phải nộp ngay 20 quan vé trong 11 tháng mỗi tháng đóng 20 quan theo như các điều khoản nói trong luật (Khư vậy mỗi ngày chỉ đó ra mấy xu, có thể làm nổi gần số được).
Hộp tiền lần đầu được ngay cái vé rồi, chỉ mình mình có quyền nó-hàng, mà thế rút số nào cũng được đợ, như thế đã đóng hết tiền rồi vậy, nếu vé của mình trúng số được lĩnh nguyên số 10. Mỗi cái vé PANAMA thế nào cũng trúng một lần, giá tiền lớn 20 500.000 nhỏ đến một 4.000 quan, không có cũng được hoàn lại 400 quan.

Thực là một cách đặt lãi chắc nhất và lợi nhất

Có đến 900 triệu quan được trúng số

Năm kỳ không số được trúng số gửi cho người đợ nước không tấy tiền, vì mỗi kỳ số trong năm kỳ bằng nhau.

Ngày 15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE

Muốn đợ nếu cuộc rút số, thì gửi 20 quan đến nhà

BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, Rue Paradis, MARSEILLE (France)

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN